

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

Ilham Aliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 163 (5883) 7 sentyabr 2019-cu il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

"Azərbaycan regional əməkdaşlıq proseslərində fəal iştirak edir"

Prezident İlham Əliyev türkdilli dövlətlərin xüsusi xidmət orqanlarının rəhbərlərini qəbul edib

Səh 2

4

"Ehtiyacı olana
qan vermək həmisi
insanın ən nəcib
əməllərindən hesab
olunub"

4

Siyavuş Novruzov:
"Müxalifət
nə ağaç əkir, nə
də qan verir"

6

Bakıda Türkəlli
Dövlətlərin
Xüsusi Xidmət Organları
Konfransının XXII icası
keçirilib

7 sentyabr 2019-cu il

“Azərbaycan regional əməkdaşlıq proseslərində fəal iştirak edir”

Prezident İlham Əliyev türkdilli dövlətlərin xüsusi xidmət orqanlarının rəhbərlərini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 6-da türkdilli dövlətlərin xüsusi xidmət orqanlarının rəhbərlərini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Türkəlli Dövlətlərin Xüsusi Xidmet Orqanları Konfransının növbəti iclasının Bakıda keçirilməsindən memnunluğunu ifadə etdi. İclasın ikiterəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığımızla bağlı məsələlərin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını deyən Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında etimada əsaslanan çox səx qardaşlıq münasibətlərinin mövcud olduğunu dedi. Dövlətimizin başçısı ölkələrimizin xüsusi xidmət orqanları arasında əməkdaşlığın mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd edərək, bu təmasların təhlükəsizliyin və regional sabitliyin təmin olunmasındaki rolunu vurğuladı. Azərbaycanın regional əməkdaşlıq proseslərində fəal iştirak etdiyini deyən Prezident İlham Əliyev əlaqələrimizin möhkəmləndirilməsi üçün səyərlərin bundan sonra da davam etdiriləcəyini bildirdi. Dövlətimizin başçısı iclasda müzakirə edilən məsələlərin ölkələrimizin təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi işinə xidmət edəcəyi nə eminliyini ifadə etdi.

Görüşdə çıxış edən qonaqlar Türkəlli Dövlətlərin Xüsusi Xidmət Orqanları Kon-

ransının növbəti iclasının yüksək səviyyədə təşkilinə görə minnətdarlıqlarını bildirdi- lər və bu tədbirin ölkələrimizin müvafiq qu- rumları arasında əlaqələrin və səx əmək- daşlığının daha da genişləndirilməsi işinə töhfə verəcəyini vurğuladılar.

Kenci Yamada: Yaponiya Azərbaycan ilə əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsində maraqlıdır

Xarici İşlər naziri Elmar Məmmədyarov Azərbaycanda işgūzar səfərde olan Yaponiya Xarici İşlər nazirinin Parlament üzrə müavini Kenci Yamada ilə görüşüb. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə nazir Elmar Məmmədyarov “Şimal-2” elektrik stansiyasının tikintisinin başa çatmasının mühüm hadisə olduğunu qeyd edib və Prezident İlham Əliyevin bu stansiyanın açılış mərasimində şəxsən iştirak etməsinin iki ölkə arasında münasibətlərə yüksək etimadının göstəricisi olduğunu vurğulayıb.

Kenci Yamada “Şimal-2” elektrik stansiyasının istismara verilməsi münasibətile tebriklerini ifadə edib, Azərbaycanın dövlət başçısının bu açılış mərasimində iştirakının Yaponiya tərefindən yüksək qiymətləndirildiyini dile getirib.

Yaponiya Xarici İşlər nazirinin Parlament üzrə müavini Kenci Yamada strateji əhəmiyyətli məntəqədə yerləşən Azərbaycanın neft sektor ilə yanaşı, son vaxtlar qeyri-neft sektoruna böyük diqqət göstərməsini ikitərəfli iqtisadi əlaqələrin inkişafı baxımından mühüm fürset kimi dəyrəkdir. O, ölkəsinin Azərbaycan ilə əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsində maraqlı olduğunu

bildirib. Kenci Yamada Yaponiya ilə Azərbaycan arasında “investisiyaların təşviqi və qarşılıqlı qorunması haqqında saziş” üzrə danışıqların ilk raundunun keçirilməsinə istinad edərək, bu danışıqların davam etdirilməsinin ölkələrarası iqtisadi münasibətlərin inkişafı baxımından əhəmiyyəti olduğunu vurğulayıb.

Nazir Elmar Məmmədyarov Azərbaycan ilə Yaponiya arasında ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərin məmənunluq doğurduğunu bildirib və ikitərəfli əlaqələrin daha da gücləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Bu xüsusda Elmar Məmmədyarov Azərbaycan ilə Yaponiya arasında turizm sektorunda münasibətlərin inkişafı etdirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Təreflər arasında beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq, habelə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər üzrə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Asiya Siyasi Partiyaları Beynəlxalq Konfransının sədr müavini Milli Məclisdə olub

Sentyabrın 6-da Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidovun Asiya Siyasi Partiyaları Beynəlxalq Konfransının (İCAPP) sədr müavini, Pakistan Parlamenti-nin beynəlxalq əlaqələr üzrə komitəsinin sədri Müşahid Hüseyin Seyid ilə görüşü olub.

Milli Məclisdən AZƏRTAC-a verilən məlumatda görə, komitə sədri qonağı salamlayaraq bildirib ki, Azərbaycan Asiya ölkələri ilə münasibətlərə xüsusi önem verir. Azərbaycan-Pakistan əlaqələri yüksələn xətə inkişaf edir. Bu ölkənin nümayəndə heyətləri mütarəmadı olaraq Azərbaycana səfər edirlər. Qeyd edilib ki, Azərbaycanın hakim Yeni Azərbaycan Partiyası Asiya Siyasi Partiyaları Beynəlxalq Konfransı ilə yaxından əməkdaşlıq edir. Biz təşkilatın fəaliyyətini dəstəkləyirik.

Səməd Seyidov Milli Məclisin və sədrlik etdiyi komitənin fəaliyyəti barədə məlumat verib. Parlament diplomatiyası və parlament ənənələrinin formallaşması baxımından ölkədə əhəmiyyətli işlərin görüldüyünü deyib.

Müxtəlif ölkələrlə, o cümlədən Pakistanla parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qruplarının mövcud olduğunu söyləyib.

Söhbət zamanı ölkəmizin müstəqillik ilərində dinamik inkişafi, dünya dövlətləri, hemçinin Pakistanla əlaqələrin genişləndirilməsi barədə söhbət açılıb. Qeyd edilib ki, biz region dövlətləri ilə münasibətləri qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əsasında həyata keçiririk.

Qonaq səmimi görüşə görə təşəkkürünü ifadə edib. Təmsil etdiyi təşkilatın YAP-in fəaliyyətini yüksək dəyərləndirdiyi söyləyib. Azərbaycanın yüksək səviyyəli nümayəndə heyətlərinin Pakistanla səfərlərini yüksək qiymətləndirib. Parlamentlərarası əlaqələrin genişləndirilməsinin təcrübə və informasiya mübadiləsi baxımından vacibliyini qeyd edib. Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

“Şimal-2” - enerji siyasətində növbəti addım...

Prezident İlham Əliyev: “Bu stansiyanın fəaliyyətə başlaması elektrik enerjisi sahəsində çox əlamətdar hadisədir”

Azərbaycanın enerji ölkəsi kimi əhəmiyyəti getdikcə artır. Xüsusişlə, son illərdə Avrasiya məkanında baş verən bir sıra geosiyasi proseslər, enerji amilinin siyasi hadisələrə təsiri Avropa dövlətlərini yeni enerji mənbələrini təmin etməyə tövq etdi. Bu baxımdan, regionun əsas neft ölkələrindən biri kimi Azərbaycana diqqətin atması təbii idi. Avropa gələcəkdə enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində və alternativ mənbələrə çıxışda ölkəmizin əhəmiyyətini qiymətləndirməyə bilməzdi.

Bu gün Azərbaycanı, etibarlı tərəfdəş kimi cəlbedici edən amillerdən ən əsası, ölkəmizin tutduğu yola sadıqlığı, davamlılığı və ortaya çıxan çətinliklərə baxmayaraq, qarşıya qoyulan məqsədə çatmaq əzmidir. Buna görə də, ekspertlərinin “Azərbaycan enerji təhlükəsizliyi məsələsində Avropanın ən yaxın tərəfdəsidir” qənaati hər kəs tərəfindən şəksiz qəbul edilir. Bu, enerji sahəsində Azərbaycanın əməkdaşlıq edən tərəfdəşlərin geleceyə hesablanmış təminatıdır. Bu baxımdan sentyabrın 5-də Bakıda “Şimal-2” elektrik stansiyasının istismara verilməsi mərasimi bir daha bu faktoru təsdiqləyir. Dövlət başçımızın mərasimdə iştirak edə-

rək, bu stansiyanın fəaliyyətə başlamasını elektrik enerjisi sahəsində çox əlamətdar hadisə olduğunu bildirib.

Stansiyanın verdiyi səmərələr...

Qeyd edək ki, 1950-ci illərdə iki mərhələdə istifadəyə verilən “Şimal” Elektrik Stansiyasının 1988-ci ildə birinci, 1998-ci ildə ikinci növbəsi tam köhnəldiyindən, istismardan çıxarılmışdı. 1998-ci ildə Ulu Önder Heydər Əliyev Yaponiyaya səfəri zamanı 400 meqavatlıq “Şimal-1” Elektrik Stansiyasının tikintisi üçün ölkəmizə investisiya cəlb olunmasına nail olub. Beləliklə, 2000-ci ildə əsası qoyulan 400 meqavatlıq “Şimal-1” stansiyası 2002-ci ildə istismara verilib. 2011-ci ildə isə Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə ərazisi 104,9 hektar, gücü 400 meqavatlıq “Şimal-2” Elektrik Stansiyasının təməli qoyulub. Ötən ilin payızından başlayaraq, “Şimal-2” Elektrik Stansiyasının tikinti və quraşdırma prosesləri sürətləndirilərək, 2019-cu ildə işlər tamamlanıb.

Hazırda ən yüksək faydalı iş əmsalına malik olan “Şimal-1” və “Şimal-2” elektrik stansiyaları birlikdə respublika üzrə elektrik

enerjisi istehsalının 20 faizini, Bakı və Abşeron yarımadası üzre 40-50 faizini təşkil edəcək. “Şimal” Elektrik Stansiyası enerjisi sistemin texniki-iqtisadi göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına əsaslı təsir etməklə yanaşı, il ərzində, 77 milyon kubmetr təbii qazın qənaetine və regionlardan Bakı şəhərinə verilən enerjinin miqdarının 20 faiz azalması nəticəsində, elektrik enerjisinin uzaq məsafədən ötürülməsindən yaranan 199 milyon kVts elektrik enerjisi itkisine qənaet olunmasına imkan yaradacaq. Bundan başqa, “Şimal” Elektrik Stansiyası 57,4 faiz faydalı iş əmsalına malikdir ki, bu da Cənubi Qafqaz regionunda ən yüksək faydalı iş əmsali deməkdir. Elektrik stansiyası, il ərzində, 3,2 milyard kVts elektrik enerji istehsal edəcək və hər bir kVts elektrik enerjisinin buraxılışına 214,3 qram şərti yanacaq sərf ediləcək ki, bu da, enerjisistemin ümumi göstəricisində 65 qram azdır.

“Stansiyanın qurulması Yaponiya-Azərbaycan əməkdaşlığının təzahüründür”

Dövlət başçısı İlham Əliyev açılış məra-

simində çıxışı zamanı bildirib ki, stansiyanın açılışı çox əlamətdar hadisədir: “Azərbaycanda elektrik enerjisine olan tələbat artır və əlbette ki, istehsal gücləri bu tələbata uyğun olmalıdır. Ona görə bu stansiyanın çox böyük əhəmiyyəti var”. Prezident İlham Əliyev bu stansiyanın yaranmasında Yaponiya şirkətlərinin böyük rolü olduğunu da qeyd edib: “Yaponiya şirkətlərinə de təşəkkürümüz bildirirəm, burada çox feal işləyiblər, bu stansiyani yüksək keyfiyyətlə qurublar. Stansiyanın qurulması Yaponiya-Azərbaycan əməkdaşlığının təzahürüdür və xarici işlər nazirinin müavini də, xüsusişlə, bu məqsədə Azərbaycana səfər edib. Əminəm ki, bizim ikitərəflı əlaqələrimiz gelecekdə de uğurla inkişaf edəcək, çünkü hələ bir çox laiyhələr icra olunmalıdır”.

Prezident İlham Əliyev, həmçinin bildirib ki, bu stansiyanın fəaliyyətə başlaması elektrik enerjisi sahəsində çox əlamətdar hadisədir: “Mən şadam ki, biz bu gün bu stansiyanın açılışını edirik. Azərbaycanda bundan sonra da sənaye istehsalının və iqtisadiyyatın artımı elektrik enerjisi mənbələri ilə təmin edilməlidir. Sizi bir daha təbrik edirəm, sizə uğurlar arzulayıram”.

Bələliklə, respublikamızda həyata keçirilən genişmiqyaslı iqtisadi İslahatlar, coxsay-

lı sənaye və aqrar-sənaye obyektlərinin yaradılması elektrik enerjisine və ehtiyat genərasiya güclərinə tələbati daha da artırırdıqdan “Şimal-2” Elektrik Stansiyasının istismara verilməsi çox əhəmiyyətdir. Bu, iqtisadi cəhdən, istehsal prosesinin səmərəliyinin yüksəlməsinə, elektrik enerjisinin istehsalına sərf olunan yanacağın əhəmiyyətli dərəcəde azalmasına, ixrac potensialının artırılmasına və digər texniki imkanların genişləndirilməsinə şərait yaradır.

Bir sözlə, dünya enerji mühiti üçün strateji əhəmiyyəti olan növbəti tədbirlərdən birinin Bakıda keçirilməsi Azərbaycanın geosiyasi və geoqıtsası mövqeyinin daha da möhkəmlənməsinin əlamətidir. Azərbaycan, faktiki olaraq, dünya miqyasında enerji siyasetinin dinamikasına ciddi təsir göstəren ölkəyə çevrilir. Bu isə, o deməkdir ki, ölkənin milli təhlükəsizliyi daha geniş aspektde təmin olunur. Eyni zamanda, Azərbaycan regionun lider dövləti kimi, bütün sferalarda söz sahibidir. Bütün bunlar isə, ümumilikdə, ölkəmizin iqtisadi potensialının möhkəmləndirilməsi istiqamətində dövlət tərəfindən atılan addımların ardıcıl və məqsədönlü şəkildə davam etdirilməsinə şərait yaradır.

RƏFIQƏ KAMALQIZI

7 sentyabr 2019-cu il

Yeni Azərbaycan Partiyasının təşəbbüsü ilə növbəti qanvermə aksiyası keçirilib

Sentyabrin 6-da Yeni Azərbaycan Partiyasının təşəbbüsü ilə növbəti qanverme aksiyası keçirilib. Partiyanın icra Katibliyində təşkil olunan aksiyada Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, YAP Sədrinin müavini-icra katibi Əli Əhmədov, YAP İcra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov, partiyanın idarə Heyətinin ve Siyasi Şurasının üzvləri, Milli Məclisin deputatları, YAP-in Bakı şəhəri və Abşeron rayon təşkilatlarının üzvləri iştirak ediblər.

YAP İcra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov bildirib ki, bu aksiyaya partiya üzvlərinin vətənpərvərliyindən, onların ölkəmizdə həyata keçirilən bütün xeyirxah işlərdə feallıq göstərməkde maraqlı olmasından xəbər verir. Bu aksiyanın məhərrəmlik ayına təsadüf etdiyini deyən S.Novruzovun sözlerinə görə, dini mərasimlər dövründə dindən kənar hərəkət etmək olmaz: "Kimsə aşura günü zəncir vurur, başını yarıır, amma bunların heç biri olmaz, çünki Quran qadağan edir. Allah da buyurub ki, heç kəs öz bədəninə ziyan vura bilməz. Ona görə də, en düzgün yol qan verməkdir. Aşura günü insanlar məscidlərə gedib qan ver-

sinlər".

Bu təşəbbüsün əhəmiyyətini vurğulayan S.Novruzov deyib ki, aksiya irsi qan xəstəliklərindən əziyyət çəken insanlara, o cümlədən uşaqlara böyük yardım edəcək. Partiyanızın üzvlərinin aksiyada fəal iştirak etdiyiini deyən S.Novruzov söyləyib ki, YAP bu cür təşəbbüslerle mütemadi olaraq çıxış edir və belə aksiyalar gələcəkdə davam edəcək.

Qanvermə aksiyasının humanist xarakterli tədbir olduğunu deyən YAP İcra katibinin müavini bildirib ki, partiyanızın üzvləri bu təşəbbüsleri ilə hem də nümunə göstərir. Müxalifət nümayəndələrini də bu aksiyaya dəvət edən S.Novruzovun sözlərinə görə, onlar inдиye qədər nə qanverme, nə ağacəkmə, nə də digər xeyirxah tədbirlər keçirməyib, eksinə görülən müsbət işlə-

Əli Əhmədov: "Ehtiyacı olana qan vermək həmişə insanların ən nəcib əməllərindən hesab olunub"

Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyasının ən nəcib layihələrdən biri baş tutdu. Çoxsaylı partiya üzvlərinin qanvermə aksiyası keçirildi. Bu fikirləri Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, YAP Sədrinin müavini-icra katibi Əli Əhmədov özünün "Facebook" səhifəsində paylaşdı.

Əli Əhmədov bildirib ki, ehtiyacı olana qan vermək həmişə insanların ən nəcib əməllərindən hesab olunub. İnsan öz qanını verməklə kimse şəfa tapmasına, sağalmasına, bəlkə də həyata qayıtmışa vəsih olur. Bundan daha nəcib iş, daha böyük insanpərvərlik və xeyirxahlı təsəvvür etmək mümkün deyil. "Bir neçə yüz fəalımız qanverme aksiyasına qoşuldu. Aksiyada iştirak edən hər bir partiya üzvüne - gənclərə, qadınlara, millet vəkillərinə minnətdarlığı bildirmək isteyirəm. Düşünəndə ki, bizim verdiyimiz qan kimlərə kömək olacaq, həyata qaytaracaq, ömrünü uzadacaq, bu həqiqətən böyük mənəvi rahatlığıdır"-deyə, Əli Əhmədov vurgulayıb.

Siyavuş Novruzov: "Müxalifət nə ağac əkir, nə də qan verir"

Məhərrəm ayında insanlar özünə zəncir vurmaqdansa, qanvermə aksiyasında iştirak etsələr, daha yaxşı olar. Çünkü bəzi insanlar müəyyən xəstəliklərdən əziyyət çəkir, onların qana ehtiyacı var. Qan verməklə biz o insanlara kömək etmiş olarıq. Hakim Yeni Azərbaycan Partiyası her ilə belə aksiya keçirir". S.AŞ-nın verdiyi məlumatə görə, bu nümayəndələr qanvermə aksiyası zamanı YAP İcra katibinin müavini, Milli Məclisin Komitə sədri Siyavuş Novruzov deyib.

YAP rəsmisi qeyd edib ki, insanlar Aşura gündündə məscidlərdə qan versinlər, amma özünüdürömdə, başyarma hallarına yol verməsinlər. S.Novruzov müxalifət də qanvermə aksiyasında iştirak etməyə dəvet edib: "Müxalifət nə ağac əkir, nə də qan verir. Onların addımları yalnız söyüş və tehqirdən ibarətdir. Mən həmin siyasi təşkilatları da qanvermə aksiyasında iştirak etməyə dəvet edirəm. Gəlsinlər, qan versinlər".

**ADA Universiteti
12 yeni ölkədən tələbə qəbul edib**

Bülik tədris ilində ADA Universitetine 12 yeni ölkədən, o cümlədən Belarus, Butan, Qana, Litva, Məzəmbik, Nepal, Fələstin, Filippin, Səudiyyə Ərəbistanı, Seyşel adaları, Slovakiya və Tacikistandan beynəlxalq tələbə qəbul olunub. Ümumilikdə isə universitetdə 45 ölkə öz tələbələri ilə təmsil olunub. Seyşel adalarından qəbul olunan Laura Bonifas bildirir: "ADA-ya qəbul olmaq bərədə xəbəri alanda hədsiz dərəcədə sevindim. Öz ölkəmə Azərbaycanda təmsil edən ilk tələbə olmanın qürurunu yaşayırıam. Biliyəm ki, burada aldığı təhsil gələcəkdə müəkkəm karyera qurmaq üçün mənə kömək edəcək. Üstəlik Azərbaycanı və buranın insanlarını öyrənmək dünyagörüşü mü daha da genişləndirəcək. İlk gündən buradakıların nə qədər mehriban olduğunu şahidi oluram".

Kaspi Təhsil Şirkəti ötən tədris ilindəki fəaliyyəti ilə bağlı ictimaiyyətə hesabat verdi

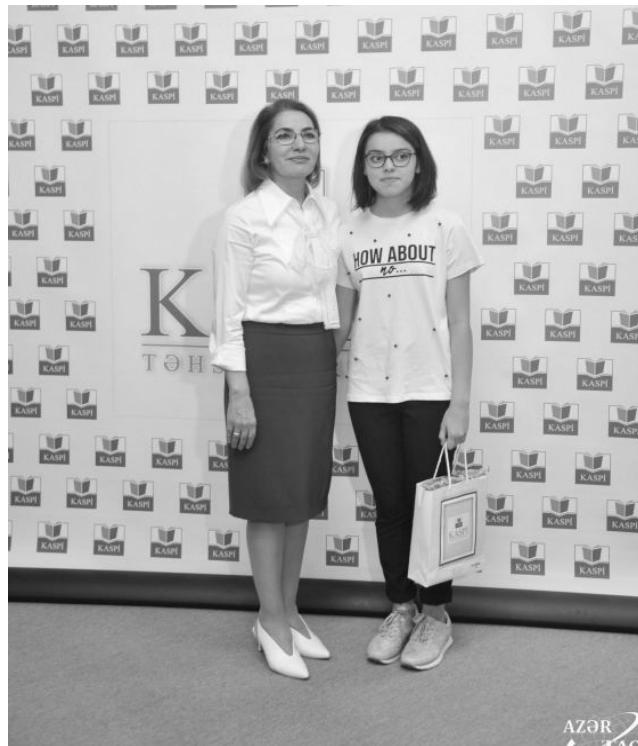

Artıq 12 ildir amalı mükəmməl milli təhsil olan və keyfiyyətli tədrisi ilə fərqlənən Kaspi Təhsil Şirkəti media nümayəndələri ilə görüşüb. Şirkətin ötən tədris ilindəki uğurlu fəaliyyəti mediaya təqdim olunub.

AZERTAC xəber verir ki, hesabat tədbiri Kaspi liseyinin və Kaspi abituriyent kurslarının nəticələrinin təqdimatı üzrə iki mərhələdə keçirilib.

Tədbiri açıq elan edən Təhsil Şirkətinin baş direktoru Elnur Əliyev ötən il təhsil sisteminde və imtahan qaydalarında dəyişikliklər haqqında danışib. Qeyd edib ki, yeni imtahan sistemi şagirdlərin bilikləri ilə ya-naşı, bacarıqlarının da bir neçə aspektdən yoxlanılmasına şərait yaradıb. Kaspi Təhsil Şirkəti də bu dəyişiklikləri müsbət qarşılıyaraq şagirdlərin yeni qaydalara adaptasiyasına kömək göstərib.

Elnur Əliyev çıxışında 2019/2020-ci tədris ilindən etibarən Kaspi liseyinin ingilis bölməsinin açılmasından, Bakının Nərimanov rayonunda yeni açılmış Kaspi uşaq bağçasının Gənclik filialından, Sumqayıtdakı Kaspi uşaq bağçasının nəzdində yeni istifadəyə verilmiş Kaspi Kids kurslarının

dan, həmçinin Balakəndə, Bakının Mərdəkan qəsəbəsində yeni fəaliyyətə başlayacaq Kaspi abituriyent nümayəndəliklərindən və tədrisin keyfiyyətinin artırılması istiqamətində görüləcək işlərdən danışib.

Tədbirdə çıxış edən Kaspi Təhsil Şirkətinin təsisçisi Sona Veliyeva ümummilli lider Heydər Əliyevin təhsilə daim böyük önem verdiyini, dahi rəhbərin ideyalarının Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qətiyyətlə həyata keçirildiyini deyib.

Müsəvir dünyada təhsilin mühüm rolunu vurgulayan

S.Veliyeva dövlətimizin başçısının bu sahənin inkişafına göstərdiyi xüsusi diqqət və qayğıdan bəhs edib.

Kaspi Təhsil Şirkətinin təsisçisi təhsil sahəsində uğurlu addımlar atıldıqını, müasir tələblərə cavab verən yeni məktəb binalarının tikilib istifadəye verildiyini, təhsil ocaqlarının maddi-texniki bazalarının daha da möhkəmləndiyini, səmərəli layihələrin həyata keçirildiyini deyib.

Şirkətin fəaliyyəti barədə məlumat verən S.Veliyeva abituriyent kurslarının əvvəlki illərdə uğurunu bu il də

təkrarladığını qeyd edib. O, Prezident təqaüdünə layiq görülen Əsmər Hacızadə, Məzahir Məmmədov və Vüqar Rufullanın nəticələrini xüsusilə qeyd edib. 35 abituriyentin 600-dən yuxarı nəticə göstərdiyini və Əsmər Hacızadənin 690.5 bal toplayaraq I qrup üzrə respublika birincisi olduğunu, ümumilikdə Kaspi abituriyent kurslarının bu il qəbul imtahanlarında göstərdiyi nəticənin 98 faiz olduğunu vurgulayıb.

Sona Veliyeva qeyd edib ki, ötən il Kaspi Liseyinin məzunları əvvəlki illərin uğurunu təkrarlayaraq, qəbul imtahanlarında bu il de 100 faiz nəticə göstəriblər. 2018-2019-cu tədris ilində ali məktəblərə qəbul imtahanının yekunlarına əsasən, Kaspi Liseyi özəl məktəbler arasında en yüksək nəticə göstərib, son 2 tədris ilində isə buraxılış imtahanlarının nəticələrinə görə lisey Respublika üzrə 1-ci yeri tutub. Tədris ocağının məzunlardan 12-si nüfuzlu xarici universitetlərə qəbul olunub, builki məzunlardan Nigar Aliyeva liseyi qızıl medalla bitirib, respublika fənn olimpiadasında gümüş medal qazanıb, qəbul imtahanında isə 600-dən yuxarı bal toplayaraq BDU-nun hüquq fakültəsinin ingilis bölməsinə qəbul olunub.

Bildirilib ki, Kaspi Liseyi, həmçinin 2018-2019-cu tədris ilində layihə olimpiadalarında ümumi 38 olmaqla, 6 qızıl, 9 gümüş, 23 bürünc medal qazanıb və bununla da 2015-ci ildən etibarən liseyin hesabındaki medal sayı 83-ə çatıb.

Çıxişinin sonunda Sona Veliyeva Kaspi abituriyent kurslarında, Kaspi liseylərinin 2018/2019-cu tədris ilində ali məktəblərə qəbul olunmuş bütün məzunlarını, onların valideynlərini və Kaspinin mülliim heyətini təbrik edib, onlara uğurlar arzulayıb.

Tədbirdə builki qəbul imtahanlarında yüksək nəticə göstərmiş Kaspi Liseyinin və Kaspi abituriyent kurslarının məzunları, onların valideynləri, mülliimlər və təhsil alıqları Kaspi müəssisələrinin rəhbərləri çıxış ediblər.

Çıxişlarda Kaspi Təhsil Şirkətindəki tədrisin keyfiyyəti, mülliimlərin peşəkarlığı, onlara göstərilən diqqət və qayğıdan memnunluq ifadə olunub, sistemli və uğurlu fəaliyyətə görə Kaspi ailəsinə təşəkkür edilib.

Tədbir qəbul imtahanlarında uğur qazanmış Kaspi məzunlarının və mülliimlərinin mükafatlandırılması ilə yekunlaşdır.

Azərbaycan XİN işgal olunmuş ərazilərimizdə qondarma “seçkilərin” keçiriləcəyinə dair məlumatə münasibət bildirib

Ermənistən mətbuatında bu il sentyabrın 8-də Azərbaycanın işgal olunmuş ərazilərində qondarma “yerli özünü idarəetmə seçkilərinin” keçiriləcəyi barədə məlumat yayılır. AZERTAC xəber verir ki, Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Leyla Abdullayeva bununla bağlı KİV-in sualını cavablandırıb.

Leyla Abdullayeva deyib: “Ermənistən kütüvə informasiya

vasitələrinə əsasən ölkəmizin Ermənistən tərəfindən işgal olunmuş ərazilərində “seçkilər” donu ilə təqdim edilən növbəti şounun təşkili nəzərdə tutulur. Hər kəsə çox yaxşı belli olan bir reallıq var; hərbi təcavüz, işgal, etnik təmizləmə, qanunsuz əməllər halında hansı “seçki”dən danışıransa danış, nə bu hazırlanın tamaşa, nə də onun nəticələri beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən tanınmır və tanınmayıacaq. Azərbaycanın işgal olunmuş torpaqlarında işgalçı ölkə olan Ermənistən tərəfindən yaradılmış oyunaq rejimlə de bağlı bu, eyni beledir.

Xatırladıram, bu güne kimi keçirilmiş dırnaqarası seçkilərə bağlı beynəlxalq ictimaiyyət, o cümlədən həmsədr ölkələri, bu qanunsuz əməlləri və onların nəticələrini tanımadıqları birmənəli şəkildə qeyd ediblər. Ermənistən tərəfinin müxtəlif ölkələrdə erməni diaspor teşkilatları və lobbyist qruplarının dəstəyi ilə təşkil olunan tədbirlərdə ölkəmizin Dağlıq Qarabağ bölgəsindəki oyunaq rejimi təbliğ etmək səylərinə, təşkil edilən qanunsuz səfərlərə, təxribat xarakteri əməllerine rəğmən həqiqət birdir və dəyişilməzdir. Bu həqiqətin nədən ibarət olduğunu konkret misallara istinadən qeyd edim.

Avstraliya timsalında, bu yaxınlarda Avstraliyaya qanunsuz rejimin agentlərinin səfəri olundu və bu, sanki qondarma rejimin “tanınması” kimi qələmə verməyə çalışıldı. Avstraliya federal hökumətinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü dəstəyi əlbəttə bəllidir, eyni zamanda, bu son hadisələrdən sonra Avstraliya XİN-i rəsmi internet sehifəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüğünün bu ölkə tərəfindən dəstəkləndiğini və Dağlıq Qarabağın “müstəqil dövlət” kimi tanınmadığını bəyan etdi.

Başqa bir misal, Almaniya XİN-i erməni mətbuatında, guya ki, qondarma rejimin Almaniyadakı torpaq seçkilərində müşahidəçi qismində iştirakına dair məlumatə cavab olaraq yazılışların əsassız olduğunu sefirliyimizə bildirib və Almanıyanın nə Dağlıq Qarabağı, nə də orada keçirilən “seçkiləri” tanımadığını vurğulayıb.

Bu kimi daha çox misalı qeyd edə bilərem. Bir sözə, həqiqət ondan ibarətdir ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrlırmaz tərkib hissəsidir və bu bütün beynəlxalq sənədlərdə öz əksini tapır”.

Mülazim Pahsa: “Yerevanda erməni terrorçuya heykəl qoyulması humanizm prinsiplərinə təhqirdir”

Yerevanda erməni terrorçu Soğoman Tehliryanə heykəl qoyulması ermənilərin zaman-zaman türk xalqına qarşı apardığı düşmənciliyin davamıdır. Xalqlar arasında düşmənciliyi təbliğ edən bu heykəl tekçə görkəmlə dövlət xadımı Təlet Paşanın şəxsiyyətinə yox, bütövlükde humanizm prinsiplərinə həqarət və təhqirdir. Bu fikirləri AZERTAC-a müsahibəsində Türkiyənin İzmir şəhərində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mədəniyyəti və Həmrəyliyi Dərnəyinin sədri Mülazim Pahsa söyləyib.

M.Pahsa bildirib ki, ermənilər tarixin bütün dövrlərində türklərin barışq və dostluq səsində düşmənciliyə cavab veriblər. Xocalıda soyqırımı törətmək, Azərbaycan torpaqlarının iyirmi faizi işğaldala saxlamaq Ermənistan dövlətinin və erməni milətçiliyinin düşmənciliyin xisəlidir. Qeyd edək ki, Azərbaycan Mədəniyyəti və Həmrəyliyi Dərnəyi Təlet Paşanı xainəsinə qətə yetirən erməni terrorçu Soğoman Tehliryanə heykəl qoyulması və onun quruluşu ilə bağlı etiraz bəyanatı yayıb.

7 sentyabr 2019-cu il

Əli Əhmədov İCAPP-in sədr müavini ilə görüşüb

yüksək qiymətləndirdiyini söyləyib.

Öz növbəsində İCAPP-in sədr müavini Müşahid Hussain Sayed Yeni Azərbaycan Partiyasının aktiv üzv kimi təşkilatın fəaliyyətində yaxından iştirak etdiyini, İCAPP-in bir sıra mühüm tədbirlərinə uğurla ev sahibliyi etdiyini bildirib. Qonaq İCAPP-in Gənclər Qolunun və Qadınlar Qolunun Bakıda keçiriləcək növbəti iclaslarının da uğuru

Sentyabrın 6-da Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, YAP Sədrinin müavini - İcra katibi Əli Əhmədov "Gənclərin sosial və siyasi proseslərdə rolü və qadınların fəallığının gücləndirilməsi" mövzusunda İCAPP Gənclər Qolunun 5-ci, İCAPP Qadınlar Qolunun 6-ci iclaslarında iştirak etmek üçün ölkəmizdə sefərdə olan Asiya Siyasi Partiyaların Beynəlxalq Konfransı (İCAPP) sədrinin müavini, Pakistan Senatının üzvü və Xarici əlaqələr Komitesinin sədri Mushahid Hussain Sayed ilə görüşüb.

YAP Sədrinin müavini Əli Əhmədov İCAPP-in Asiya qızılmasını birləşdirən və regionun dünyadakı mövqelərini möh-

kəmləndirən əhəmiyyətli siyasi platforma olduğunu bildirib. Həmçinin, Əli Əhmədov qurum ilə Yeni Azərbaycan Partiyası arasında mövcud olan six əməkdaşlıqlıdan məmənnuluğunu ifadə edib.

Baş nazirin müavini Azərbaycan ilə Pakistan arasında dostluq münasibətlərinin yüksək səviyyədə olmasını da xüsusi vurgulayıb. Azərbaycanda dərin sosial-iqtisadi islahatların həyata keçirildiyini, hər bir sahədə inkişaf göstəricilərinin qeydə alındığını qeyd edən Əli Əhmədov ölkəmiz qarşısında əsas problem olan Ermenistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münəaqışosunun ədalətli həlline Pakistanın verdiyi dəstəyi Azərbaycan xalqının

olacağına əminliyini ifadə edib. Müşahid Hussain Sayed qeyd edib ki, gənclərin inkişafına dəstək verilməsi, qadınların ictimai-siyasi həyatda mövqelərinin möhkəmləndirilməsi hər bir ölkə üçün önem daşıyan məsələdir. Eyni zamanda, Müşahid Hussain Sayed Pakistanın Dağılıq Qarabağ münəaqışosunun Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivesində həllini dəstəklədilərini vurgulayıb.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd edək ki, YAP-in Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdürü, Milli Məclisin deputati Sevinc Fətəliyeva göründə iştirak edib.

Mülazim Pahsa: "Yerevanda erməni terrorçuya heykəl qoyulması humanizm prinsiplərinə təhqirdir"

Yerevanda erməni terrorcu Soğoman Tehliryanə heykəl qoyulması ermənilərin zaman-zaman türk xalqına qarşı apardığı düşmənciliyin davamıdır. Xalqlar arasında düşmənciliyi təbliğ edən bu heykəl təkcə görkəmli dövlət xadimi Telət Paşanın şəxsiyyətinə yox, bütövlükdə humanizm prinsiplərinə həqarət və təhqirdir. Bu fikirləri AZERTAC-a müsahibəsində Türkiyənin İzmir şəhərində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mədəniyyəti və Həmrəyliyi Dərnəyinin sədri Mülazim Pahsa söyləyib. M.Pahsa bildirib ki, ermənilər tarixin bütün dövrlərində türklerin barış və dostluq səsinə düşməncilikle cavab veriblər. Xocalıda soyqırımı törətmək, Azərbaycan torpaqlarının iyirmi faizini işgalda saxlamaq Ermənistan dövlətinin və erməni millətçiliyinin düşməncilik xisəlidir. Qeyd edək ki, Azərbaycan Mədəniyyəti və Həmrəyliyi Dərnəyi Telət Paşanı xainəsinə qətlə yetirən erməni terrorcu Soğoman Tehliryanə heykəl qoyulması və onun quruluşu ilə bağlı etiraz beyanatı yayılıb.

Bakıda Türkdilli Dövlətlərin Xüsusi Xidmət Orqanları Konfransının XXII iclası keçirilib

Sentyabrın 6-da Bakı şəhərində Türkdilli Dövlətlərin Xüsusi Xidmət Orqanları Konfransının XXII iclası keçirilib. AZERTAC xəbər verir ki, iclasda Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi general-leytenant Əli Nağıyev, Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin rəisi general-leytenant Orxan Sultanov, Türkiye Milli İstihbarat Təşkilatının rəhbəri Hakan Fidan, Qazaxıstan Milli Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri Kərim Məsimov, Qırğızıstan Dövlət Milli Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri Orozbek Opumbayev, eləcə də müşahidəçi qismində Özbəkistan Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin sədri Abdusalom Azizovun rəhbərlik etdikləri nümayəndə heyətləri, Gürcüstan Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin yüksəkvəzifli əməkdaşı iştirak edib.

Övvəlce tədbir iştirakçıları Fəxri xiyanət məbasir müstəqil dövlətimizin memarı və qurucusu ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, məzarı öünüə əkkil qoyublar. Görkəmlə oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi ehtiramla anılıb, məzarı üzərinə tər Güllər düzülüb. Sonra nümayəndə heyətləri Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını qurban vermiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini yad edib, "Əbədi məşəl" abidesini öünüə əkkil qoyublar.

Tədbir iştirakçıları Şəhidlər xiyabanında şəhid türk əsgərlərinin xatirəsinə ucaldılmış abidəni də ziyaret edərək öünüə gül dəstəsi düzüblər. Həmin gün öz işinə başlayan iclası giriş sözü ilə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi general-leytenant Əli Nağıyev açıb, tədbirin işinə ugurlar arzulayıb.

Sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin hüquq-mühafizə orqanları ile iş və hərbi məsələlər üzrə köməkçisi-söbə müdürü Fuad Ələsgərov tədbir iştirakçılarını salamlayıb və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təbrik məktubunu oxuyub.

Daha sonra general-leytenant Əli Nağıyev çıxış edərək Türkdilli Dövlətlərin Xüsusi Xidmət Orqanları Konfransına üzv olan və müşahidəçi qismində iştirak edən dövlətlər üçün ciddi təhlükə doğuran terrorçuluğa, dini ekstremitəmə və təcavüzkar separatılığa birmənalı və vahid mövqedən yanaşmanın

zəruri olduğunu bildirib.

Xidmət rəisi türkdilli dövlətlərin təhlükəsizlik və xüsusi xidmət orqanları arasında dinamik sürətdə inkişaf edən tərəfdəşləq əlaqələrini yüksək qiymətləndirib, ölkələrimizin milli təhlükəsizliyinin etibarlı təmin olunması baxımdan təcrübə və məlumat mübadiləsinin daha da genişləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

General-leytenant Əli Nağıyev Türkdilli Dövlətlərin Xüsusi Xidmət Orqanları Konfransının Türkiyənin Ankara şəhərində Daimi Katibliyinin təsis edilməsinin əməkdaşlıq sahələrində birgə fəaliyyətə müsbət təsirini göstərəcəyinə, yeni reallıqlar nəzərə alınmaqla işgüzar münasibətlərin effektivliyinin yüksəlməsinə əlavəlişli şərait yaradacağına ümidivar olduğunu söyləyib.

Iclasda çıxış edən Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin rəisi general-leytenant Orxan Sultanov beynəlxalq terrorçuluğun dövlətlərimizin milli mənafələrinə yaratdığı təhdidlərdən danışır. General-leytenant Orxan Sultanov bu baxımdan türkdilli dövlətlərin xüsusi xidmət orqanları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsinin vacibliyini qeyd edib.

Türkiyə Milli İstihbarat Təşkilatının rəhbəri Hakan Fidan, Qazaxıstan Milli Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri Kərim Məsimov, Qırğızıstan Dövlət Milli Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri Abdusalom Azizov ve Gürcüstan Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin sədri Abdusalom Azizov və Gürcüstan Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Antiterror Mərkəzinin rəhbəri İraklı Çimakadze da ölkələrimizin təhlükəsizliyinin səmərelə təmin olunması üzrə əməkdaşlıq perspektivləri barədə danışaraq, terrorçuluğa zəmin yaradan radikallaşma proseslərinə qarşı görülen tədbirləri qeyd edib və hər cür ekstremist təzahürələr mübarizədə işbirliyinin gücləndirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıblar.

Tədbirdə digər iştirakçıların da çıxışları və multimedialı təqdimatları maraqla qarşılanıb, beynəlxalq terrorçu və dini-ekstremist təşkilatları qarşı mübarizədə əməkdaşlığın fəllaşdırılması və təkmilləşdirilməsi üsulları, həmçinin müxtəlif təhdid və cinayətlər barədə əməliyyat məlumatları mübadiləsinə dair və maraq doğuran digər məsələlər etrafında geniş müzakirələr aparılıb.

Tədbirin sonunda Türkdilli Dövlətlərin Xüsusi Xidmət Orqanları Konfransının Türkiyənin Ankara şəhərində Daimi Katibliyinin yaradılması haqqında, həmçinin XXII Bakı iclasının nəticələri üzrə müvafiq sənədlər imzalanıb. Konfransın növbəti iclasının gələn il Qazaxıstanın Almatı şəhərində keçirilməsi qərara alınıb.

“Əli Kərimlinin əsas niyyəti ictimai rəyi çasdırmaqdır”

“Azərbaycanda sosial şəbəkələr ictimai münasibətlərin, insanlararası ünsiyyətin tənzimlənməsində oynadığı rol qədər siyasi mühitə də öz təsirini göstərməkdədir. Bəzi hallarda insanlar sosial şəbəkələr üzərindən əldə olunan informasiyaları yoxlamadan qəbul edir, ona inanırlar. Məhz bu səbəbdən də sosial şəbəkələrdə yalan, şər, böhtən üzərindən təbliğat qurub siyasi və digər xarakterli maraqlarını təmin etməyə çalışınlar da var. Onlardan birincisi elə AXCP sədri Əli Kərimlidir”. Bunu SİA-ya açıqlamasında “iki sahil” qəzətinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə deyib.

“Doğrudur, Əli Kərimli formal olaraq AXCP sədri olsa da, onu bu gün daha çox bloqqer kimi tanıyorlar. Canbir qəlbəde olduğunu “Osmanqızı” və “Azərbaycan saatı” kənallarından başqa çox nadir hallarda digər “Youtube” tv-lərə müsahibə verən Əli Kərimlinin əsas niyyəti yalnız və yalnız ictimai rəyi çasdırmaq, siyasi dividend əldə etmek və əlbətə ki, grant təşkilatlarının diqqətini çəkməkdir. Ə.Kərimli bu günlərdə “Azərbaycan saatı” “Youtube” kanalının canlı yayımında yenidən həyatının ən böyük yalanını danişdi. Kərimlinin guya ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyətə gəlməsindən sonra 7 rayon işğal olunub fikri onu nəinki ifşa, hətta “defn” etdi, deyərdim. Çünkü çox da uzaq olmayan bir tarixi bu dərəcə həyasızlıqla saxtalaşdırmaq cəhdini həmin dövrün canlı şahidləri heç bir halda sakit qarşılığa bilməzler. Nəcə ki, Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov özünün “Facebook” səhifəsində paylaşıdığı statusla Əli Kərimlini ifşa etdi.

Əli Həsənov məlum statusu ilə həmin dövrün reallıqlarına bir daha işiq salmaqla Kərimlinin yalan danışmaq və böhtən atmaq cəhdini növbəti dəfə yerindəca iflasa uğradı. Əli Həsənovun statusunda deyilir: “AXC-

Müsavat hakimiyəti ölkəni bərabər vəziyyətə salmışdı və bu, orduda daha acınacaqlı hal almışdı. Ordunun maddi-texniki təminatı, hərbi arsenali yox idi, ordunun döyüş ruhunu saxlamaq üçün arxa cəbhədə milli birlik də təmin edilməmişdi. Ön cəbhədə döyüşlərin getdiyi vaxt arxa cəbhədə vəzifə davası aparılır, siyasi qruplaşmalar arasında açıq silahlı mübarizə gedirdi. Silahlı qüvvələr daxilindəki müxtəlif birləşmələr də ayrı-ayrı siyasi və maraqların təbəliyində idi. Paytaxtda vəzifə davasına çıxan siyasi qruplar daha çox pay qoparmaq üçün həmin silahlı birləşmələri cəbhə xəttindən geri çəkərək Bakıya gətirir, siyasi mübarizədə, vəzifə bölgüsündə təzyiq aləti kimi istifadə edirdilər.

Cəbhədə döyüşlərin getdiyi ərəfədə Surət Hüseynovun, İsgəndər Həmidovun, Rəhim Qaziyevin, Rövşən Cavadovun və digərlərinin silahlı

dəstələrinin Bakı küçələrində avtomatlarla gəzdiyini, insanlara divan tutduğunu, vəzifə bölgüsündə daha çox pay qoparmaq üçün paytaxtı hərbi poliqona چevirdiklərini xalq unutmayıb. Silahlı birləşmələr Bakıda vəzifə davasında iştirak etdiyi vaxt isə cəbhə müdafiəsiz qalmışdı. Nəticədə erməni işğalçıları Dağlıq Qarabağla birgə ətraf yeddi rayonu da zəbt etməye nail oldular. Tarixi saxtalaşdırmağa çalışanlar cavab versinlər: Bele bir vəziyyətdə Heydər Əliyev hansı ordu, hansı güc strukturu və hansı səlahiyyətlə ərazi itkilərinin qarşısını ala bilərdi?

Parlementin sədri kimi heç bir güc strukturuna çıxışı olmayan və bu səbəbdə işğalın qarşısını ala bilməyen Heydər Əliyev Azerbaycanı etnik və regional zəmində parçalanma təhlükəsindən, vətəndaş müharibəsi və xoasdən xilas ede bildi.

Bakıya qayıtdıqdan sonra cəmi 6 ay ərzində Heydər Əliyevin Azerbaycanın xilas üçün nələr etdiyini xalqımız unutmayıb”.

Əli Kərimli, göründüyü kimi, bu statusda sənin və sənin kimi düşünən əqidədaşlarının əsl siması (daha doğrusu, simasızlığı) tam çılpaklılığı ilə ortaya qoyulub. Əslində, bütün bunları bili-bilə sən yenə də yalan danışır, böhtən tirajlaysın. Sənin oxuduğun moizələrə qulaq asan və 1992-1993-cü illərdən bixəbər olan insanlara ele gələ bilər ki, həmin dövr ölkəmizdə ən uğurlu və xoşbəxt illər olub. Guya ölkədə bütün sahələrdə inkişaf, güclü iqtisadiyyat, yüksək rifah və s. tə-

min olunubmuş. Lakin sual olunur ki, əgər belə idisə, niyə AXC hakimiyəti cəmi 1 il davam getirə bildi? Niyə Qarabağ ermənilərdən təmizlənmədi, siyasi-iqtisadi islahatlar aparılmışdır, ölkədə vətəndaş müharibəsi və separatizm meyilləri baş qaldırıldı? Sizin hakimiyətiniz dövründə xalqa xilaskar kimi təqdim edib “milli qəhrəman” adı verdiniz Surət Hüseynov kimi bir avantüristin rəhbərlik etdiyi silahlı dəstələrin Qarabağ, Gəncəbasar zonaları da daxil olmaqla ölkənin böyük bir hissəsində, necə deyerlər, “at oynamasına”, cənub bölgəsində sızlərin qoynunuzda bəsləyib, yetişdirdiyiniz separatçı Əlikram Hümbətovun qondarma “Talış-Muğam respublikası” elan etməsinə, şimalda siyasi qruplaşmaların ölkəni parçalamada cəhdlerinə rəvac verməklə respublikada faktiki olaraq vətəndaş müharibəsini alovlandırdığınızı nə tez unutdu?! Bax, ölkəni bulabirtdən bu gün sənin məsuliyyət hissini, vicdanını itirərek alçaqcasına “7 rayonu düşmənə təhvil verməkde” ittihad etdiyin ulu öndər Heydər Əliyev xilas etdi! Ümmümilli Lider təkcə Azerbaycanı məhv olmaqla xilas etmədi, həm də respublikanı bu vəziyyətə saldıığınızda görə xalqın qəzəbindən qorxub kündə-bucaqda gizlənmiş sizlərin xilaskarınız oldu!

Sənin timsalında bu gün özünü cəmiyyətə siyasetçi kimi sırrımaçaq çalışan bir avantüristin yaxın tariximzdə baş vermiş bu olayları unudub Azerbaycan xalqının xilaskarının ünvanına hədayanlar söyləməsi ən azı virdansızlıq ve riyakarlıqdır!

İndi isə sənin başdan-ayağa yalan və faktların təhrif olunması üzərində qurulan moizəndən fərqli olaraq birillik hakimiyətiniz dövründə ölkənin real mənzərəsini bir daha sənə xatırlaşmaq istəyirəm. Əslində isə həmin 1 il ərzində AXC-Müsavat cütlüyü ölkəni hansı vəziyyətə saldığu hər kəsə məlumdur. Heç kəsa sərr deyil ki, Sovet ittifaqının süqütündən başlayaraq Azerbaycanda tüyən edən hərc-mərclik ərazilərimizin bir hissəsini erməni işğali ilə üz-üzə qoymuş, digər hissəsində isə bu işğal yerli məmər özbaşınlığı ilə evəzləmişdi ki, nəticədə xoas, anarxiya yaranmış, ölkə hərtərəfli böhrana qərə olmuşdu. Bu zaman hakimiyəti əldə saxlamaq, eyni zamanda, Azerbaycana rəhbərlik etmək uğrunda mübarizə aparan diletant siyasetçilər ölkəni düşmənə peşkəş etməyə hazır olmaqla kifayətlənmir, əllərindən olan bütün imkanlardan, o cümlədən qanunsuz silahlı birləşmələrdən maksimum səviyyədə yararlanmaqla dövlət mülkiyyətini tələyirildər. Bu cür dağıdıcı siyaset AXC-Müsavat cütlüğünün hakimiyəti dövründə daha da dərinləşmiş, Azerbaycan iqtisadiyyatı defolt həddinə çatmışdır.

Bele ki, 1991-ci ildən başlayaraq ölkə iqtisadiyyatında ümumi daxili məhsul istehsalı hər il orta hesabla 16,5 faiz azalmış, isteh-

sal potensialının 2/3 hissəsi sıradan çıxmışdır. Ümumi xarakterizə etsek, bu dövrə ölkə iqtisadiyyatının həcmi 1989-cu ilin müvafiq göstəricisinin 20 faizini təşkil edirdi. 1992-ci ildə inflasiya səviyyəsi əvvəlki ilə nisbətən 4,9 dəfə artaraq 1012,3 faiz təşkil etmişdi ki, nəticədə sonrakı illərdə bu rəqəm özünün ən yüksək həddinə - 1763,5 faizə çatmışdır. Bu dövrə ölkə iqtisadiyyatına demək olar ki, xarici sərmayə qoyulmamışdı. Məhz bu səbəblər görə işsizliyin səviyyəsi xeyli artmışdır. 1991-ci ildən başlayaraq 4 il ərzində eməkhaqqı 5,7 dəfə azalmışdır.

Həmin dövrə nə ordudan, nə də hərbi uğurlardan danışmaq mümkün deyildi. Ölkədə ordu əvəzinə çoxsaylı silahlı qruplaşmalar mövcud idi. Özünü lider hesab edən her kəs bir batalyon saxlayırdı. Cəbhədəki uğursuzluqlar da öz yerində. Həmin dövrə orduda vahid komandanlıqdan, silahlı qruplar arasında rabitədən isə səhəbət belə gedə bilmezdi. Bunun da nəticəsi olaraq erməni hərbi birləşmələrinin torpaqlarımızı işgalının qarşısını almaq mümkün olmurdu. Dağlıq Qarabağ yanaşı, Kelbəcər kimi strateji əhəmiyyətli rayon AXC-Müsavat hakimiyətinin məsuliyətsizliyi və günahı ucbatından əldən verildi. Cəbhədə, orduda olan belə bir acınacaqlı şəraiti aradan qaldırmaq, ölkəni düşdüyü acınacaqlı situasiyadan çıxarmaq əvəzine paytaxtda hakimiyətdaxili mübarizə günü-gündən qızışırı. Bu mübarizəyə cəbhədə dislokasiya olunmuş silahlı birləşmələrin cəlb edilməsi isə işğalçı ordunun əlgolunu açırdı. Nəticədə AXC hakimiyətinin herbi sahədəki “nailiyyətləri” ona getirib çıxardı ki, ermənilər torpaqlarımızın 20 faizini işgal etdilər.

Hakimiyətdə olan qüvvənin apardığı siyaset nəticəsində ölkə iqtisadiyyati çökdürürlər, büdcə talanırdı. Bütün sahələrdə olduğunu kimi, iqtisadi sferada da korrupsiya və rüşvetxorluq baş alıb gedirdi. Milyonlarla manat vəsaitin toplandığı Ləl-Cəvahirat Fondunun vəsaitləri belə mənimsənilmişdi. İş o yerə çatmışdı ki, Əbülfəz Elçibəy öz məmurlarına üzünü tutub “Rüşvəti alanda elə edin ki, komunistlərin atasına rəhmet oxutdurmayın” demişdi. Ölkənin siyasi sistemində də vəziyyət acınacaqlı idi. AXC-Müsavat cütlüyü hakimiyəti demokratik şularla hakimiyətə gəlsə də, tezliklə avtoritar xarakterini ortaya qoysa. Müxalif sözə, tənqidə düzümsüzlük nümayiş etdirdi. Ölkədə azad sözün, pluralism, mətbuatın boğulmasına başlandı. Həmin dövrə jurnalistlərin yüksək vəzifəli məmurlar tərefində döyülməsi, onların həbs edilməsi, müxalif nümayəndələrinin işinə maneçilik törədiləməsi, onların təhqiqət məruz qalmaları, qərargahlarının dağıdılması adı hala çevrilmişdi. Söz, mətbuat azadlığının boğulması müstəqil qəzetlərə və jurnalistlərə edilən təzyiqlərə özünü göstəridi.

Bir sözə, birillik hakimiyəti dövründə AXC-Müsavat cütlüyü heç bir ciddi nailiyyəti ilə yadda qalmamış, əksinə, ölkədə bütün sferalarda geriləmə, təməzzül prosesləri güclənmişdi.

Bütün bunlar da Ə.Kərimli üçün daha bir tarix dərsi olsun. Azerbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənovun sözləri ilə desək, “Əli Kərimli, tarix məhz onu saxtalaşdırmaq istədiyiniz üçün sizlərə əsl yerinizi göstərdi. Siyasi biografiyanız çoxdan bitib, siz indi adı bloqqer kimi maraqlı doğurursunuz...”, - deyə, V.Rəhimzadə fikrini tamamlayıb.

Ceyhun Rasimoğlu

Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəlinin hazırlanması ilə bağlı müsabiqədə qalib layihə seçilib

Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəli Xalq rəssami Xanlar Əhmədovun layihəsi esasında hazırlanacaq. AZERTAC xəber verir ki, münsiflər heyətinin qərarına Fəndunun Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəlinin hazırlanması ilə bağlı keçirdiyi açıq heykəltəraşlıq müsabiqəsinə təqdim olunan 26 layihə arasından Xanlar Əhmədovun layihəsi qalib seçilib. Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəli “İçərişəhər” metrostansiyası yanlığında meydancada (İstiqlaliyyət küçəsi) ucaldılacaq.

Qeyd edək ki, Xanlar Əhmədov 1961-1966-cı illerde Əzim Əzimzadə adına Rəssamlıq məktəbini bitirib, 1966-1972-ci illerde A.Ostrovski adına Daşkənd Teatr İncəsənəti İnstitutunda təhsil alıb, 1972-1975-ci illerde SSRİ Rəssamlar İttafaqının üzvü olub. 2002-ci ildə Azerbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamı ilə Əməkdar rəssam fəxri adına, 2006-ci ildə isə Azərbaycan Təsviri incəsənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Xalq rəssami fəxri adına layiq görüllüb. Dəzgah və monumental heykəltəraşlıq sahəsində çalışır. Bir səra icra olmuş monumental layihələrin müəllifidir. Əsərləri Almaniya, Fransa, Polşa, Rusiya, Türkiye və digər ölkələrdə nümayiş etdirilib, müxtəlif muzey və şəxsi kolleksiylarda saxlanılır.

"Şərq Tərəfdasılığı"nın 10 illik yolu: Cənubi Qafqaz ölkələrinin fərqli mövqeləri

"Şərq Tərəfdasılığı"nın 10 illik yolu: Cənubi Qafqaz ölkələrinin fərqli mövqeləri

Səhifənin başlığı: ["Şərq Tərəfdasılığı"nın 10 illik yolu: Cənubi Qafqaz ölkələrinin fərqli mövqeləri](#)

Kamal Adıgözəlov
kamal.adigozalov@gmail.com
Məqalənin digər yazıları

Bakı, 6 sentyabr 2019 – Newtimes.az

6.09.2019 10:00

Qoşulu olduğu bölmələr:

- Global proseslər və trendlər
- Geopolitika
- Iqtisadiyyat
- Beynəlxalq münasibətlər
- Global proseslər və trendlər
- Münsəbələr
- Şəhərlər
- Kibər Məkan

Aktual:

Tramp Ukraynaya hərbi yardım təxarrarı göstərmək barədə gələrək verib
+ Dəvəm...

Diplomatik güşa:

Sudan-Azərbaycan iqtisadi münasibətlərinin inkişafı
Azərbaycan-Afrika münasibətlərinin inkişaf üçün
+ Dəvəm...

Müellifin digər yazıları:

"Şərq Tərəfdasılığı"nın 10 illik yolu: Cənubi Qafqaz ölkələrinin fərqli mövqeləri

Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəlikləri Twitterdə

Azembassy Switzerland
İqtisadiyyat naziri İsvərgənin Azərbaycandakı safları ilə görüşüb [economy.gov.az/article/111...](#)

PD Azerbaijan UNESCO Retweeted
UNESCO
Good news! Istanbul will host @UNESCO #CreativeCitiesAnnualConference in 2021!

Thank you Istanbul, looking forward to seeing you and working together to promote cities

Avropanın (Aİ) Şərq qonşular ile münasibətlərinin inkişafına yönəldilmiş "Şərq Tərəfdasılığı" programının 10 illiyi 2019-cu ildə silsilə tədbirlərlə qeyd edildi. Brüsselde bu mövzuda Aİ-nin sammiti keçirildi. Batumidə isə yüksək səviyyəli beynəlxalq konfrans təşkil olundu. Hər iki tədbirin nəticələrini ekspertlər analiz edir, proqnozlar verirlər. Həmin bağlılıqda Cənubi Qafqaz ölkələrinin "Şərq Tərəfdasılığı" programında iştirakının özəlliklərinə və gəlinen nəticələrin təhlili maraq doğurur. Bir sıra ekspertlər hesab edirlər ki, bu program çərçivəsindən en çox uğur qazanan ölkə Gürcüstan olub. Əslində, Brüssel de bu qənaətdədir. Ermənistanda bağlı konkret bir fikir ifadə etmək çətinidir. Bu ölkə rəhbərliyinin yürütdüyü qeyri-konstruktiv siyaset nəticəsində onun "Şərq Tərəfdasılığı" programında yeri və rolu da aydın deyil. Azərbaycanla bağlı isə tamamilə fərqli situasiya yaranır. Rəsmi Bakının müstəqil siyaseti "Şərq Tərəfdasılığı" programı daxilində onun məxsusi və ardıcıl mövqeyinin olduğunu təsdiqləyir.

"Newtimes.az" portalında Kamal Adıgözəlovun "Şərq Tərəfdasılığı"nın 10 illik yolu: Cənubi Qafqaz ölkələrinin fərqli mövqeləri" sərləvhəli məqaləsi dərc edilib. Məqalədə "Şərq Tərəfdasılığı" programının qəbul edilməsi, reallaşdırılması və tərəfdən ölkələrin iştirak özəllikləri analiz edilib. Təhlil XXI əsrin başlangıcından global geosiyasətdə müşahidə edilən trendlər kontekstində aparılıb. Eyni zamanda, "Şərq Tərəfdasılığı"nın Avropanın qonşuluq siyaseti və Rusyanın yeritdiyi xarici siyasetlə bağlılığı da diqqətə alınır. Məqalədə göstərilir ki, "Şərq Tərəfdasılığı" təşəbbüsünün həyata keçirildiyi 10 il müddətində Azərbaycan, Ermənistən və Gürcüstan fərqli nəticələr əldə ediblər. Azərbaycan bu program çərçivəsində Avropanın (Aİ) ilə münasibətlərdə siyasi proseslərin subyekti statusuna yüksəlib. Gürcüstan programın Cənubi Qafqazda tərəfdəsi statusunu saxlayır. Ermənistən isə qeyri-müəyyən və tərəddüdü ləğvinə düşüb. Məqalədə Cənubi Qafqazın hər üç ölkəsinin "Şərq Tərəfdasılığı" programı çərçivəsində Avropanın (Aİ) ilə əməkdaşlığının proqnostik təhlili də verilib. AZERTAC məqaləni təqdim edir.

Avropanın (Aİ) Şərq qonşuları ilə münasibətlərinin inkişafına yönəldilmiş "Şərq Tərəfdasılığı" programının 10 illiyi 2019-cu ildə silsilə tədbirlərlə qeyd edildi. Brüsselde bu mövzuda Aİ-nin sammiti keçirildi. Batumidə isə yüksək səviyyəli beynəlxalq konfrans təşkil olundu. Hər iki tədbirin nəticələrini ekspertlər analiz edir, proqnozlar verirlər. Həmin bağlılıqda Cənubi Qafqaz ölkələrinin "Şərq Tərəfdasılığı" programında iştirakının özəlliklərinə və gəlinen nəticələrin təhlili maraq doğurur. Bir sıra ekspertlər hesab edirlər ki, bu program çərçivəsindən en çox uğur qazanan ölkə Gürcüstan olub. Əslində, Brüssel de bu qənaətdədir. Ermənistanda bağlı konkret bir fikir ifadə etmək çətinidir. Bu ölkə rəhbərliyinin yürütdüyü qeyri-konstruktiv siyaset nəticəsində onun "Şərq Tərəfdasılığı" programında yeri və rolu da aydın deyil. Azərbaycanla bağlı isə tamamilə fərqli situasiya yaranır. Rəsmi Bakının müstəqil siyaseti "Şərq Tərəfdasılığı" programı daxilində onun məxsusi və ardıcıl mövqeyinin olduğunu təsdiqləyir. Vurğulanan mə-

qamlar kontekstində "Şərq Tərəfdasılığı" programının keçdiyi yolu təhlili üzərində geniş dayanmağa ehtiyac görülür.

Başlanğıc: Aİ-nin qonşuları ilə bağlı siyasetinin bəzi aspektləri

"Şərq Tərəfdasılığı" programının 10 illiyi başa çatması adı hadisə kimi qəbul edilmər. Aİ bu programda strateji mezmən verir. Avropanın qonşuluq Siyaseti (AQS) çərçivəsində həyata keçirilməli olan vacib layihələrin "Şərq Tərəfdasılığı" programına birbaşa aidiyəti vardır. Maraqlıdır ki, 2015-ci ildən başlayaraq Brüssel həmin programda təşkilatın təhlükəsizlik və xarici siyasetinin strateji məqsədləri kontekstində yanaşır. Bu isə öz-lüyündə "Şərq Tərəfdasılığı"nın Aİ-nin geosiyasi mövqeyinin möhkəmlənməsi, Avropanın sərhədləri yaxınlığında sabitliyin və təhlükəsizliyin təmini ilə sıx bağlı olduğunu ifadə etməkdədir.

Bu müddəalar işiğində "Şərq Tərəfdasılığı"nın 10 il müddətində mövcud olmasına Cənubi Qafqaz ölkələri ilə bağlı hansı nəti-

cəleri vermesi aktual görünür. Ekspertlər bu barədə artıq müəyyən təhlillər aparıblar. Məsələn, rusiyali ekspert Sergey Markedon problemin analizinə həsr olunan məqale dərc edib (bax: Sergey Markedonov. 10 let Vostočnoogo partnerstva ES: uroki dle Azerbaydžana, Armenii i Qruzii / "Evrazia. Gkspert", 17 iyul 2019). Lakin probleme dəha geniş geosiyasi kontekstdə yanaşılqdır, fərqli məqamları görmək mümkün olur.

2009-cu ildə "Şərq Tərəfdasılığı" programı iki sərənlərən Aİ-nin sərhədləri yaxınlığında olan dövlətlərdə sabitliyin yaradılması, İslahatlar və modernleşmənin aparılması, təhlükəsizliyin təmini, azad ticarət zonalarının yaradılması, viza rejiminin sadələşdirilməsi (və sonra leğvi) kimi məqsədlər qarşıya qoyulurdu. Özü də bu məqsədlər Azərbaycan, Gürcüstan, Ukrayna, Belarus, Moldova və Ermənistən üçün nəzərdə tutulmuşdu. Aydınlıq ki, həmin ölkələr uzun müddət Rusyanın nüfuz dairesində olublar. Deməli, "Şərq Tərəfdasılığı" müəyyən mənada Rusiya-Aİ münasibətlərinin kontekstində daxil

idi.

Təsadüfi deyil ki, Kreml bu vəziyyətə ciddi reaksiya verdi. "Şərq Tərəfdasılığı"na həsr edilmiş 2009-cu il Praqa və 2010-cu il Varşava sammitlərində programın reallaşması istiqamətində yeni addimlar daha çox müzakirə edilirdi və "Şərq Tərəfdasılığı"nın məzmununda ele bir dəyişiklik nəzərdə tutulmursa, 2013-cü il Vilnüs sammiti çox şeyi dəyişdi. Vilnüsde Ukrayna və Ermənistən assosiativ üzvlük haqqında müqaviləni imzaladılar. Hətta Ermənistən Rusiyanın dominantlığı altında olan Avrasiya İttifaqı (Aİ) və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı ilə (KTMT) yaxınlaşma və six tərəfdən iştənən davam etdirilmesini zəruri sayırdı. Azərbaycan isə tam müstəqil mövqə tutaraq, ümumiyyətə, assosiativ üzvlüyə mənfi münasibətini ifade etdi.

Beləliklə, 2013-cü ildə "Şərq Tərəfdasılığı" programı ciddi siyasi zərbə aldı. Məlum oldu ki, programda daxil olan dövlətləri eyni qəlibə salmaq praktiki olaraq səmərəli deyil. Onda Aİ həmin programda tərəfdən ölkələrə qarşı fərdi yanaşmaya üstünlük verməye başladı. Bu, ümumiyyətə, Avropanın qonşuluq siyasetində yeniləşmə fonunda baş verirdi. Demək olar ki, həmin andan eyni programda olan üzv dövlətlərin geosiyasi yolları ayrılmış oldu. O cümlədən Ermənistənla Azərbaycanın "Şərq Tərəfdasılığı"nın mövcud şərtləri daxilində bir qurumda olmasının mümkinləşliliyi konkretləşdi. Belarusda fərqli mövqeyə keçdi. Ukraynanın isə öncədən mövqeyindəki fərq məlum idi.

Bu haldə "Şərq Tərəfdasılığı" programının vahidliyindən və məqsəd baxımından bütövlüyündə danişmaq olardı? Çətin ki, bu sualın cavabı müsbət olardı. 2015-ci il Riga sammiti də bu tezisin doğruluğunu təsdiq etdi. Azərbaycan bəyən etdi ki, özünün müstəqil eməkdaşlıq paketini hazırlayırdı. Həmin sənədlər paketində Aİ ilə strateji eməkdaşlıq daha geniş kontekstdə, lakin assosiativ üzvlükdən kenarda nəzərdə tutulur. Özü də burada əsas olaraq idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, enerji təhlükəsizliyi, viza rejiminin yumşaldılması, iqtisadi-ticari əlaqələrin inkişaf etdirilməsi kimi məsələlər əsas yer tutmalıdır. Azərbaycan sənəddə müstəqil dövlətlərin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin edilməsi kimi şərtləri də irəli sürdü. Münasibətlərin həllində ərazi bütövlüyü şərtini mütləq şəkildə qoyması təsbit edildi.

Nəticədə, Aİ Azərbaycanın ədaləti və haqlı mövqeyini dəstəklədi. Təşkilatın qəbul etdiyi sənədlərdə münasibətlərin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində ərazi bütövlüyünə hörmət əsasında hell edilməsi öz ifadəsinə tapdı. Hətta 2017-ci il Brüssel sammitində Ermənistən ciddi etirazlarına baxmayaq, bu punkt yekun bəyannaməyə salındı. O cümlədən Krimin annexiyası ilə bağlı punkt saxlanıldı.

Assosiativ üzvlük: pərdəarxasında na baş verir?

Bunlar onu göstərir ki, Vilnüs sammitindən sonra həm Aİ-nin xarici siyaset və təhlükəsizlik siyasetində, həm də "Şərq Tərəfdasılığı" programının məzmun və məqsədində ciddi dəyişikliklər oldu. Məsələn, Aİ-nin yaradılması sazişinin 49-cu maddəsi - müəyyən şərtləri yerinə yetirən istənilən Avropanın ölkəsinin Aİ-yə üzv ola bilməsi məsələsi Vilnüs sammitində gündəlikdə çıxarıldı. Əvəzində, assosiativ üzvlük məsələsi qabardıldı. Bu, Rusiyanın təsiri ilə Aİ-nin qonşuları ilə münasibətlərinə yeni şərtlər daxilində

“Şərq Tərəfdaşlığı”nın 10 illik yolu: Cənubi Qafqaz ölkələrinin fərqli mövqeləri

baxmaq qərarına gəldiyini ifadə edirdi. Assosiativ üzvlük haqqında sənədə ancaq Gürcüstan və Moldova imza atdırılar. Programın digər iştirakçıları fərqli mövqə tutdular. Bu isə o deməkdir ki, 2013-cü ildən başlayaraq “Şərq Tərəfdaşlığı” programı daxilən parçalandı, üzvlərin məqsədləri baxımından bircinsliyini itirdi. Təsadüfi deyil ki, artıq Riga sammitində (2015-ci il) “Şərq Tərəfdaşlığı”nın yeni dörd baza istiqaməti müəyyənələşdirildi. Onlar konkret olaraq iqtisadiyyatın, idarəetmənin, əlaqələrin gücləndirilməsini və cəmiyyətlərin möhkəmləndirilməsini əhatə edir. Beşinci “Şərq Tərəfdaşlığı” sammitində (Brüssel, 2017-ci il) isə bu dörd baza istiqaməti üzrə 2020-ci ilədək iyirmi əsas hədəf müəyyən edildi.

Yeni hədəflər sosial, kommunikativ, iqtisadi, idarəetmə, infrastruktur, informasiya kimi sferalara aiddir. Burada Al-ye üzvlüyün arxa plana atılması yoxdur. Sadəcə, Al həmin məqsədə çatmaq üçün proqrama daxil olan dövlətlərlə işləmə aletlərində yenilik etdi. Bu zaman Brüssel Moskva faktorunu daha dərinlən, ciddi və əhatəli nəzərə almağa başladı. Al-nin Xarici İşlər üzərə Komitəsinin 2018-ci il “Təhlükəsizlik siyaseti və ümumi xarici siyasetin reallaşması haqqında illik hesabat” adlı sənədində ifade edilən tezislər “Şərq Tərəfdaşlığı”nın yeni məqamları aspektində maraq doğurur. Hesabat-məruzədə qlobal geosiyasi mənzərə qeyri-müəyyən, risklər zəngin, ziddiyətli, gözlənilməz hadisələrlə dolu mühit kimi analiz edilib. Bu əsasda həm Al-nin xarici siyasi kursu, həm də “Şərq Tərəfdaşlığı” programı çərçivəsində əməkdaşlığın özəllikləri öz ifadəsini tapıb. Orada göstərilir ki, tərəfdaş ölkələrin təhlükəsizliyinin, suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün təminini Al üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda, 2020-ci ilə qədər müəyyən edilmiş başlıca məqsədlərin reallaşması zərurəti vurğulanır. Deməli, Al “Şərq Tərəfdaşlığı”na indiki mərhələdə daha geniş kontekstde və əhatəli baxır (bax: Annual report on the implementation of the Common Foreign and Security Policy (2018/2007(INI)) // http://www.europarl.europa.eu/documents/A-8-2018-0392_EN.pdf, 26 noyabr 2018).

Bələliklə, “Şərq Tərəfdaşlığı” programı 10 illik yubileyinə başlangıç məzmununda ciddi transformasiyalar şəraitində gəlməşdi. Sürətə dəyişən geosiyasi şərtlərin təsiri altında bu program Al-nin daxili struktur-funksional transformasiyaları fonunda yeni məzmun və məqsəd çələrləri almağa başlayıb. Həmin çərçivədə də tərəfdaş ölkələrin hər biri üçün fərdi yanaşma formalaşdırılıb. O cümlədən Cənubi Qafqaz ölkələrinin “Şərq Tərəfdaşlığı”nda iştirak səviyyələri fərqlidir. Bu məqam 2019-cu il 11-12 iyulda

Batumidə “Şərq Tərəfdaşlığı” programının 10 illik yubileyinə həsr olunan beynəlxalq konfransda qabaqı surətə öz ifadəsini tapdı.

Konfrans ümumi səviyyədə “Şərq Tərəfdaşlığı” programının uğurlu olduğunu vurğulanıb. Həmin kontekstdə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Donald Tusk deyib: “Tərəfdaş ölkələrə siyasi və iqtisadi integrasiyanın davam etdirilməsi və daha da gücləndirilməsi üçün yeni imkanlar nəzərdən keçiriləcək. Əməkdaşlığın dəha da güclü olması üçün dövlətlərlə yanaşı, vətəndaş cəmiyyəti və biznes iqtimaiyyətinin də dəstəyi tələb olunur. “Şərq Tərəfdaşlığı” programının uğurlu olduğunu gündəlik həyat təsdiq edir” (bax: Donald Tusk: Avropa İttifaqı “Şərq Tərəfdaşlığı” programına üzv ölkələrle əməkdaşlığı dəha da gücləndirəcək / AZORTAC, 11 iyul 2019).

Üç ölkənin mövqeyi: Azərbaycanın təklif etdiyi nümunəvi model

Bu fikirlərdən aydın olur ki, Brüssel “Şərq Tərəfdaşlığı”na daxil olan ölkələrlə iqtisadi ilə yanaşı, siyasi integrasiyanı da gücləndirmək fikrindədir. Bu o deməkdir ki, Al strateji aspektində genişlənmə xəttini saxlamaqdə qərarlıdır. Bunun üçün təşkilat ancaq dövlətlərlə deyil, vətəndaş cəmiyyəti və işgüzar dairələrlə də aktiv işləmək kursuna üstünlük verir. Bütün bunlar konkret olaraq 2020-ci ilə qədər prioritet hesab edilən iyirmi istiqamət üzrə reallaşdırılmalıdır.

Bu fikirlərin işığında Azərbaycanı Batumi konfransında təmsil edən xarici işlər nazirinin müavini Mahmud Məmmədquliyevin çıxışı zamanı irəli sürdüyü “Al-nin “Şərq Tərəfdaşlığı” programının gələcəyi və uğuru regionda sabitlik və təhlükəsizliyin saxlanmasından asılıdır” tezisi xüsusilə aktualdır. Bələ ki, Cənubi Qafqaz ölkələrinin “Şərq Tərəfdaşlığı” programında fərqli mövqeyində regionda mövcud olan münaqişələr ciddi rol oynayıb. Brüssel isə məsəlenin bu tərfinə lazımı diqqət yetirməyib. Daha konkret ifade etsək, təcavüzkarın yerində oturdulması üçün ciddi heç bir iş görməyib.

Bu vəziyyətə programın qəbul edilməsinin 10-cu ildönümündən baxıqla, D.Tuskun yuxarıda vurguladığımız nikbin tezisi ele də inandırıcı görünür. Çünkü bu müddət ərzində Al Ermənistana təcavüzkarlığından əl çəkməyi inandırmayıbsa, hənsi uğurdan və “daha çox yaxınlaşmadan” danışmaq olar? Həm də məsələyə Al-nin özünün üstünlük verdiyi təhlükəsizlik problemi prizmasından baxıqla, xeyli risklərin mövcud olduğunu görə bilərik.

Reallıq ondan ibarətdir ki, “Şərq Tərəfdaşlığı” programının bir üzvü digər üzvünən ərazi bütövlüyünü pozub. Al-nin isə bu

program çərçivəsində qoyduğu tələblərdən biri üzv ölkələrin ərazi bütövlüyünü temin etməkdən ibarətdir. Hələ də Brüssel bu para-doksal vəziyyəti izah edə bilməyib. Özü də Azərbaycan Al ile əməkdaşlığı daim inkişaf etdirir. Azərbaycan Avropa ilə Asiyani birləşdirən beynəlxalq enerji və neqliyyat dehlizlərinin keçdiyi məkandır. “Şərq-Qərb”, “Cənub-Qərb” və “Şimal-Cənub” dehlizlərinin Cənubi Qafqazda qovuşduğu yer Azərbaycandır. Bundan başqa, Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində ciddi rol oynayacaq “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin fəal iştirakçısı və təşəbbüskarıdır. Bunlardan başqa, Azərbaycanda Al-nin standartları və tələblərinə uyğun idarəetmə təkmilləşdirilir, qanunçuluq inkişaf etdirilir, korrupsiya ilə mübarizə gücləndirilir. Konkret desək, Azərbaycan “Şərq Tərəfdaşlığı” çərçivəsində üzərinə düşən öhdəlikləri lazımı səviyyəde yerine yetirir. Lakin daha da ireli getmek üçün Ermənistandan tecavüzkarlığın qarşısı alınmalıdır. Məhz bu məqamda Al-nin passivliyi və bəlkə də ermənilərə müəyyən mənada havadarlıq etmək istəyi qarşıda maneədir. Bu reallıq prizmasından 10 illik tarixi olan “Şərq Tərəfdaşlığı” programını Ermənistən, Azərbaycan və Gürcüstanın yeri haradadır?

Bu məsələdə S.Markedonovun gəldiyi nəticə belədir: “Cənubi Qafqazın hər üç dövlətinin Al ilə əməkdaşlıqda fərqli mövqeləri vardır. Gürcüstan Brüsselə ölkənin ərazi bütövlüyü problemini həll etməyə qadir olan güc görür. Ermənistən regional təcrid şəraitində Rusiya ilə strateji müttəfiqlik dən imtina etmədən iqtisadi əlaqələrin diversifikasiyasına can atır. Azərbaycan isə insan haqları və vətəndaş azadlıqları üzrə sərt öhdəliklər götürmədən əsas olaraq biznes modelə istiqamətlənib” (bax: Serqey Markedonov. 10 let Vostočnoo partnerstva ES: uroki də Azerbaydjana, Armenii i Qruzii / “Evrazie. Gkspert”, 17 iyul 2019).

Bu fikirlərə yuxarıda vurguladığımız özəlliklər kontekstində baxsaq, üç Cənubi Qafqaz ölkəsinin “Şərq Tərəfdaşlığı” programındaki fərqli mövqelərinin konkret əlamətlərini müəyyənəşdirə bilərik. Gürcüstanı Brüssel programın Cənubi Qafqazdakı lideri sayıb. Bələ ki, Tbilisi bütün istiqamətlərdə Al ilə yaxınlaşmağa çalışır, ərazi bütövlüyü məsələsinə onun vasitəsilə həll etməyə cəhdler göstərir, bu təşkilatın assosiativ üzvüdür. Ancaq bütün bunlar siyasi müstəvidə olan faktorlardır. Al hələ də Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü təmin edə bilməyib.

“Şərq Tərəfdaşlığı”nın 10 illiyinə həsr olunmuş beynəlxalq Batumi konfransında da D.Tusk sözde Rusiyani ittiham etdi. Bu, artıq

ənənə halını alıb: Al rəsmiləri ifadələrdə Moskvani keşkin təqnid edirlər, amma onların heç biri praktikada əksini tapmır. Deməli, Al regionda özünən ən yaxın sayıldığı ölkənin belə təhlükəsizliyini tam təmin edə bilmir. O halda hansı mənada Gürcüstanın “Şərq Tərəfdaşlığı” programı çərçivəsində aparıcı mövqeyindən danışmaq olar? Müəyyən şərtlərlə bunu ancaq siyasi aspektində demək mümkündür.

Bələ “aparıcı mövqe”nin müstəqil milli dövlətçiliyə hansı faydasının olduğu hələ də aydın deyil. Xüsusilə son dövrlərdə Gürcüstanın siyasi mühitində müşahidə edilən radikal qarşidurmalar fonda-nuda Tbilisinin “Şərq Tərəfdaşlığı” çərçivəsində fəaliyyəti ilə bağlı fərqli qiymətləndirmələrin olması ehtimalı artır. Eyni zamanda, Al-nin assosiativ üzvü olmağın dövlətçilik üçün hansı imtiyazları verdiyinə şübhə ilə yanaşmaq olar. Bunlar onu göstərir ki, Gürcüstanın “Şərq Tərəfdaşlığı”nda iştirakının nəzəri və praktiki qiymətləndirmələrlə arasında müəyyən ziddiyət mövcuddur.

Ermənistən isə bu aspektində də mürrekəb və ziddiyətli vəziyyətdədir. 2013-cü ildə İrevan Al-ni aldı. Ermənistən Rusiyanın liderliyindəki Avrasiya iqtisadi ittifaqına (Al) daxil oldu. Bunu o zaman Ermənistana rəhbərlik edən Serj Sarkisyan ölkənin təhlükəsizliyini təmin etmək zərurəti ilə izah etdi. İndi rusiyali ekspertlər bələ bir fikir ireli sürürlər ki, Avropa Ermənistəninin başqa dövlətin ərazisini işğal etməsinə döyməyəcəki və İrevana təzyiq edib, onu Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımağa məcbur edəcəkdi.

Bələcə, Ermənistənən əməkdaşlığı və bazar imkanlarının artırılması, enerjide səmərəlilik və əməkdaşlıqda ortaq fikrə gelib. Bunlar konkret və real faktorlardır. Onları həyata keçirilməsi həqiqi mənada Azərbaycanla Al-ni daha da yaxınlaşdıracaq. Burada siyasi ideoloji motivin olmaması da çox aktualdır. Çünkü həmin məqam Azərbaycanı geosiyasi oyunlarının hədəfinə çevirmir. Bütün bunlara görə, Al-nin xarici siyaset və təhlükəsizlik məsələləri üzrə ali nümayəndəsi Federika Moquerinin “...neft və qazla zəngin olan Azərbaycan Al ilə çox sıx və bərabər-hüquqlu münasibətlərə can atır” fikri xeyli maraqlıdır.

Bələliklə, “Şərq Tərəfdaşlığı” programının 10 illik tarixçəsi göstərir ki, Cənubi Qafqazın üç ölkəsi fərqli mövqeyə gelib çıxıblar. Brüsselin maraqları baxımından regionun bu məsələdə aparıcı ölkəsi sayılan Gürcüstan, daha geniş müstəvidə baxıqla, elə də inamlı görünür. Ermənistən dəlaşiq və qeyri-müəyyən geosiyası seçimini səbəbindən iki güc arasında tərəddüb etməkdədir. Buna görə də “Şərq Tərəfdaşlığı” istiqamətində konkret heç bir iş görə bilməyib. Azərbaycan isə özünün milli və dövlət maraqlarını əsas götürməklə “Şərq Tərəfdaşlığı” çərçivəsində Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığını daha da dərinləşdirir. Bu baxımdan həmin program aspektində də regionun ən perspektivli ölkəsi kimi qəbul edilə bilər.

hansıa demokratiyadan dəm vurub, “Şərq Tərəfdaşlığı” programında forpost dövlətin “iştirakçıdan” danışmaq ciddi məşğulliyət deyil. Ermənistən bu programın heç bir yerində yoxdur - o, manipulyasiyalar və aldadıcı mənevirlər məşğuldur. 2017-ci ilde

Al ilə Ermənistən arasında dərinleşmiş və hərəkəfli əməkdaşlıqla bağlı saziş imzalanması isə imitasiya, zahiri görüntündür. O vaxtdan bu yana tərəflər arasında heç bir program reallaşmayıb. Sözədə təriflər isə öz yerini saxlamaqdadır. Bunun əksinə, Ermənistən rəhbərliyi Al üzvü kimi müxtəlif ölkələrlə bu təşkilatın əlaqələrinin “gülənlərilməsi” üçün dəridən-qabıqlıdan çıxır. Deməli, İrevan yenə də iki od arasında qalıb: bir tərəfdən Rusiya, digər tərəfdən isə Al onu alova atır.

Bunların fonunda Azərbaycanın “Şərq Tərəfdaşlığı” programı çərçivəsində fəaliyyəti həqiqi mənada nümunəvidir. Ekspertlər vurğuları ki, Azərbaycan 2013-cü il Ukrayna böhranına qədər və ondan sonra da Al ilə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq xəttini tutub. Bu səbəbdən Rusiya ilə Qərb arasında geosiyasi münasibətlər nə dərəcədə gərgin olsa da, Azərbaycana təsiri olmayıb. Bu mənada Azərbaycanın Al ilə əməkdaşlığın prioritet istiqamətlərini yenidən razılaşdırması və strateji əməkdaşlıqla bağlı yeni sənədin müzakirə edilməsi “Şərq Tərəfdaşlığı” çərçivəsində olduqca əhəmiyyətli hadisədir. Azərbaycan Al ilə institutional əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi və idarəetmənin səmərəliliyinin yüksəldilmesi, iqtisadi inkişaf və bazar imkanlarının artırılması, enerjide səmərəlilik və əməkdaşlıqda ortaqlıq fikrə gelib. Bunlar konkret və real faktorlardır. Onları həyata keçirilməsi həqiqi mənada Azərbaycanla Al-ni daha da yaxınlaşdıracaq. Burada siyasi ideoloji motivin olmaması da çox aktualdır. Çünkü həmin məqam Azərbaycanı geosiyasi oyunlarının hədəfinə çevirmir. Bütün bunlara görə, Al-nin xarici siyaset və təhlükəsizlik məsələləri üzrə ali nümayəndəsi Federika Moquerinin “...neft və qazla zəngin olan Azərbaycan Al ilə çox sıx və bərabər-hüquqlu münasibətlərə can atır” fikri xeyli maraqlıdır.

Bələliklə, “Şərq Tərəfdaşlığı” programının 10 illik tarixçəsi göstərir ki, Cənubi Qafqazın üç ölkəsi fərqli mövqeyə gelib çıxıblar. Brüsselin maraqları baxımından regionun bu məsələdə aparıcı ölkəsi sayılan Gürcüstan, daha geniş müstəvidə baxıqla, elə də inamlı görünür. Ermənistən dəlaşiq və qeyri-müəyyən geosiyası seçimini səbəbindən iki güc arasında tərəddüb etməkdədir. Buna görə də “Şərq Tərəfdaşlığı” istiqamətində konkret heç bir iş görə bilməyib. Azərbaycan isə özünün milli və dövlət maraqlarını əsas götürməklə “Şərq Tərəfdaşlığı” çərçivəsində Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığını daha da dərinləşdirir. Bu baxımdan həmin program aspektində də regionun ən perspektivli ölkəsi kimi qəbul edilə bilər.

7 sentyabr 2019-cu il

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın cinsi azlıqları müdafiə etməsi faktı, artıq dəfələrlə öz təsdiqini tapıb. Hətta LGBT-yə yaşıł işığın yandırılması, ölkədəki gey və lesbiyanların parlamentdə çıxışlarına imkanın yaradılması da, belə qənaətə gəlməyə zəmin yaradır ki, yaxın vaxtlarda erməni hökumətinin təmsilciləri arasında həmin toplumun adamları görünməyə başlayacaq.

Yeri gəlmışkən, bu günlərdə Nikol Paşinyana yaxınlığı ile seçilən, "məxmeri inqilab" vaxtı onun ən yaxın tərəfdarlarından, eləcə də, təbliğatçılardan olan hüquq müdafiəçisi, araşdırmaçı-jurnalist, həmçinin, "Ermenistanın siyasi forumu" analitik mərkəzinin üzvü Ara Manukyan ABŞ-in Kaliforniya ştatında saxlanılıb. O, pedofiliyada (uşaqbazlılıqda - R.N.) ittiham olunur. Sözü-

gedən məsələ barədə isə, "feysbuk" istifadəçi Raffi Şişyan statusunda yazıb.

Paşinyanın adamı pedofil çıxdı

Kaliforniyada səsli-küylü məhkəmə olacaq

burbankpd.org									
BURBANK POLICE DEPARTMENT									
Daily Arrest Log									
Arrest Date: 8/6/2019									
- FOR PUBLIC RELEASE -									
Name: OGANIAN, ALBERT	City of Residence: BURBANK	DOB: 10/12/1958	Sex: M	Height: 5-06	Weight: 210	Hair: BRO	Eye: BRO	Occupation: CHEF	SHARE
ReportID No.: 19-06776	Arrest Date/Time: 8/6/2019 / 1025	Booking Date/Time: 8/6/2019 / 1140	Booking No.: 5697682	Charge: 594PC	Warrant No.: See Primary Charge	Bail Amount: 301 E ANGELENO AVE LEVEL 4	Location of Arrest:		
CFS: ARR punched VIC in the face and threw her cell phone.									
Name: OGANIAN, ALBERT	City of Residence: BURBANK	DOB: 10/12/1958	Sex: M	Height: 5-06	Weight: 210	Hair: BRO	Eye: BRO	Occupation: CHEF	
ReportID No.: 19-06776	Arrest Date/Time: 8/6/2019 / 1025	Booking Date/Time: 8/6/2019 / 1140	Booking No.: 5697682	Charge: 245A/49PC	Warrant No.: BURGA10389301	Bail Amount: See Primary Charge	Location of Arrest: 301 E ANGELENO AVE LEVEL 4		
CFS: ARR punched VIC in the face and threw her cell phone.									
Name: MANOOGIAN, ARA KHACHIG	City of Residence: BURBANK	DOB: 10/01/1965	Sex: M	Height: 5-09	Weight: 195	Hair: BLK	Eye: HAZ	Occupation: LOCKSMITH	
ReportID No.: 19-06743	Arrest Date/Time: 8/6/2019 / 1100	Booking Date/Time: 8/6/2019 / 1215	Booking No.: 5699070	Charge: 288A/IPC	Warrant No.: \$700,000.00	Bail Amount: REDACTED	Location of Arrest:		
CFS: ARR punched VIC in the face and threw her cell phone.									
Name: MANOOGIAN, ARA KHACHIG	City of Residence: BURBANK	DOB: 10/01/1965	Sex: M	Height: 5-09	Weight: 195	Hair: BLK	Eye: HAZ	Occupation: LOCKSMITH	
ReportID No.: 19-06743	Arrest Date/Time: 8/6/2019 / 1100	Booking Date/Time: 8/6/2019 / 1215	Booking No.: 5699070	Charge: 243A/C/PC	Warrant No.: See Primary Charge	Bail Amount: 301 E ANGELENO AVE LEVEL 4	Location of Arrest:		
CFS: ARR punched VIC in the face and threw her cell phone.									

Ara Manukyanı 10 il həbs gözləyir

Məlum olub ki, Ara Manukyanı 2019-cu ilin avqust ayının 6-da seksual xarakterli cinayet ittihamı irəli sürürlüb və xüsusi, pröfiliya sahəsində. Kaliforniyanın Cinayet Məcəlləsinə görə ittiham 14 yaşlı həddi-büləğə çatmamış oğlan uşağına qarşı amoral hərəkət kimi qeydə alınıb.

"Bu, publik yazı Ara Manukyan adlı cinayətkarla əlaqəli olan bütün insanlara və teşkilatlara onunla münasibətlərinə yenidən baxmaları və öz uşaqlarının təhlükəsizliyini təmin etmələri

çünçün çarıqlıdır" deyə "feysbuk" istifadəçisi yazıb. O da bəlli olub ki, Nikol Paşinyanın yaxın çevrəsi hesab edilən Ara Manukyanı 10 il həbs cəzası gözləyir və o, Kaliforniyanın ərazisini tərk etməmək üçün məhkəməyə 1 330 000 ABŞ dolları miqdardında girov qoyub.

Raffi Şişyan: "O, ABŞ-in erməni cəmiyyətini tamamilə parçalayıb"

Ermenistanın "tert.am" saytı statusun sahibi Raffi Şişyanla əlaqə saxlayıb və o da, öz növbəsində, Kaliforniya polisi və məhkəməsinin sənədlərini icṭimailəşdirib.

"Men Ara Manukyanın fəaliyyətini çoxdan izləyirəm. O, ABŞ-in erməni cəmiyyəti-

ni tamamilə parçalayıb. Bu işlə o, Ermenistanda inqilab baş vermemişdən evvel və sonra da məşğul olub. İndi də, o, Paşinyan hökumətini dəstəkləyir, buna qədər isə, "Sasna srer" hərəkatının lehine çıxış edirdi" deyə Şişyan qeyd edib. Neticədə isə, ortadakı fakt, belə əsaslandırıla bilər ki, bu gün LGBT-yə dəstək verən Paşinyanın etrafında amoral və abnormal insanlar toplaşıblar və onların erməni hakimiyətinin etrafında sözügedən cinayətlər töretmələri, artıq adı halá qərilib. Bu baxımdan, Ara Manukyanın pedofiliya məsələsində ittiham olunması Paşinyan iqtidarına vurulan ağır zərbələrdən biri kimi qiymətləndirilə bilər.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Azərbaycanın ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi vətəndaşların sayı açıqlanıb

Azərbaycanın dövlət və qeyri-dövlət ali təhsil müəssisələrində bakalavr və magistr səviyyələrində xarici ölkələrin 4262 vətəndaşı təhsil alır. Onların 834-ü MDB ölkələrinin, 3428-i isə digər ölkələrin payına düşür. Əcnəbi tələbələrin sırasında Qazaxistan, Rusiya, Türkmenistan, Gürcüstan, Ukrayna, Türkiye, İran, Çin və İraq vətəndaşları üstünlük təşkil edirlər. Bu məlumat Dövlət Statistika Komitəsinin yenicə çapdan çıxmış "Azərbaycanda təhsil, elm və mədəniyyət" adlı məcmuəsində eks olunub. Məcmuəde bildirilir ki, ölkəmizin ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi tələbələrin sayında artım müşahidə olunub. Belə ki, Azərbaycanın dövlət və qeyri-dövlət ali təhsil müəssisələrində 2017/2018-ci tədris ilində 3784 əcnəbi tələbə təhsil alıb. Bu rəqəm 2000/2001-ci tədris ilində isə 1870 nəfər olub. Rəsmi nəşrin 2018/2019-cu tədris ilinin əvvəline olan məlumatına görə, xarici ölkələrdə dövlət xətti ilə təhsil alan Azərbaycan vətəndaşlarının sayı 751 nəfər təşkil edib. Onların 206-sı MDB məkanında, 545-i isə digər ölkələrdə təhsil sil alır.

Peşə təhsili müəssisələrinə qəbulun ikinci mərhələsinin nəticələri açıqlanıb

2019-2020-ci tədris ili üzrə peşə təhsili müəssisələri nə sənəd qəbulunun ikinci mərhələsinin nəticələri açıqlanıb. Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyindən AZERTAC-a bildirilib ki, ikinci mərhələdə 3 min 754 nəfər peşə təhsili müəssisələrinə qəbul olunub.

Xatırladaq ki, peşə təhsili müəssisələrinə sənəd qəbulunun ikinci turu avqustun 28-dən sentyabrın 5-dək davam edib. Sənəd qəbulu "ASAN xidmət" mərkəzlərində, belə mərkəzlərin fəaliyyət göstərmədiyi şəhər və rayonlar üzrə isə müvafiq peşə təhsili müəssisələrində ödənişsiz şəkildə və elektron qaydada həyata keçirilib. Qəbul şəhadətnamə və ya attestat əsasında müvafiq fenlərin orta bali nəzərə alınmaqla müsbət yolu ilə olub. Əlliliyi olan şəxslərin, həmçinin valideynlərinə itirmiş və ya valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların qəbulu mu?sabiqədenkənar aparılıb.

Erməni politoloq: Hakimiyyət ictimaiyyətin diqqətini ölkədəki ciddi problemlərdən yayındırmaq istəyir

kəndi: AZERTAC) münasibətlər kimi ciddi və hökumət tərəfindən həllini gözləyən problemlər mövcuddur. Məhz bu səbəbdən onlar diqqəti yarındırmaq məqsədilə müxtəlif texnologiyalardan istifadə edirlər.

Politoloq əlavə edib ki, cəmiyyətin başını qatmaq üçün ən çox istifade olunan vasitələrdən biri də keçmiş məmurların həbsidir. O, sabiq Maliyyə

yə naziri və Yerevan merinin həbəni misal gətirərək qeyd edib ki, artıq bu addımlarla insanların diqqətini yarındırmaq metodu öz təsirini itirib. "Bu piar aksiyaları öten ilin yayında işləyirdi. Cəmiyyətdə "qolçomaqların" üzə çıxarılması tələbi var idi, amma artıq bunun da vaxtı keçib", -deyə politoloq vurgulayıb. Onun sözlərinə görə, 2019-cu ilin aprel-mayından bəri "inqilab" hay-küyü yataşib və insanlar artıq öz həyat səviyyələri, ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyəti, məişət problemləri ilə maraqlanır, bütün bu problemlərin konkret həllini tələb edirlər.

Erməni politoloq əlavə edib ki, bu səbəbdən sabiq Maliyyə nazirinin həbsi gündəmdə cəmi 1-2 gün qaldı. Bu mövzunu isə iqtidarin öz daxilində mövcud olan problemlər əvəz edib.

Xaçmazda piyadanın ölümü ilə nəticələnən yol qəzası olub

Xaçmaz rayonunda piyadanın ölümü ilə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. AZERTAC-ın bölge müxbiri xəber verir ki, hadisə Gəndob-Yalama yolunun Qusarçay kəndi ərazisindən keçən hissəsində qeyd edilib. Xaçmaz rayonunun Nabran kənd sakini, 1960-ci il təvəllüdü Orucov Mirbala Zülfüqar oğlu idarə etdiyi "Hyundai Sonata" markalı avtomobile piyada, Qusarçay kənd sakini, 1960-ci il təvəllüdü Caniyev İsləm İbrahimxəlil oğlunu vurub. Ağır bədən xəsarətləri alan İ.Caniyev xəstəxanaya çatdırılsa da, həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Banka saxta əskinas təqdim edən şəxs tutulub

Sentyabrın 5-də Yasamal rayonu ərazisindəki bankların birinə 200 avroluq saxta əskinas təqdim edən şəxs ora- xidmət aparan Yasamal Rayon Mühafizə İdarəsinin əməkdaşı tərəfindən saxlanılıb. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZERTAC-a bildirilər ki, 27-ci Polis Bölüməsinə təhvil verilən həmin şəxsin Bakı şəhər sakini F.Muqbilov olduğu müəyyən edilib. Faktla bağlı araştırma aparılır.

Pasinyan sarsam bayanatlarla özünü tora saldı

Nəticədə, Rusiya ilə münasibətlər pik həddinə çatdı

Cənubi Qafqazda ümumi geosiya-sı mənzərəyə nəzər salanda, bir daha aydın olur ki, işgalçi Ermənistən regionda təhlükəsizlik mühitinə xələl gətirən tərəf qismində qalmaqdə davam edir. Belə ki, Ermənistənin davam edən təcavüz siyasəti regionda hər an yeni savaşı alovlandırmaq iqtidarındadır. Bunu, artıq dünya dövlətləri də aydın görür və o da, çox gözəl seziklir ki, regionda qeyri-müəyyənlik yaratmağa çalışan tərəf kimi, İrəvanın addımları destruktiv nəticələrə gətirib çıxara bilər. İşgalçi ölkədə baş verənlər, onu göstərir ki, Paşinyan hakimiyyəti Dağlıq Qarabağda veni müharibə arzulayır.

Aleksandr Perenciyev:
“Ermənistan rəhbərliyi, görünür, bu
sərsəm bəyanatları ilə Qarabağda
yeni mübaribə arzusundadır”

Bunu rusiyali hərbi-politoloq Aleksandr Perençiyev de təsdiq edir. Ekspert vurğula-yı ki, Ermenistan Qarabağ məsələsində qeyri-konstruktiv mövqeyindən geri çekilmək niyyətində deyil: "Bele bir vəziyyətdə Paşinyanın səviyyəsiz bəyanatları vəziyyəti daha da gərginləşdirir. Bu vəziyyətdə isə, Azerbaycan rəsmi İrəvanı danışqlar prosesinin səmərəliliyini artırmağa, yəni artıq qəbul olunmuş sazişləri həyata keçirməyə məcbur etmək üçün, Ermənistən hərbi birləşmələri ilə açıq hərbi qarşıdurmağa keçə bilər. Beynəlxalq vasitəcılər isə, bu savaşçı dayandırmaq üçün hərəkətə keçməlidir və bu da, Azerbaycanın əsas istəyidir: "Mənim fikrimcə, rəsmi Bakı, belə olan halda, Ermenistan və ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərindən bu yolla getməyi tələb etməlidir: danışqlar prosesinin hazırlığı formada heç bir iżliliyəsə töhfə vermediyini qəbul edin, həmçinin, prosesin səmərəliliyini artırmaq məqsadılıq onu modernlaşdırın".

Aleksey Fenenko: "Paşinyan verdiyi bəyanatlarla Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə dair 2016-ci ildə əldə edilmiş razılaşmaları pozur"

Rus ekspert Aleksey Fenenko isə inдики vəziyyətdə Ermənistanın dənişiqləri açıq şəkildə pozan tərəf olduğunu diqqətə çatdırır. Onun sözlərinə görə, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan verdiyi bəyanatlarla Dağılıq Qarabağ münaqişesinin həllinə dair 2016-ci ildə əldə edilmiş razılaşmaları pozur: "Moskvadan baxanda, Paşinyanın "Qarabağ Ermənistandır" açıqlaması qəribə gəlir, çünkü 2016-ci ilin iyun ayında Sankt-Peterburqdə Qarabağ münaqişesinin Rusiya-nın vasitəciliyilə həll olunmasına dair plan razılaşdırılmışdı". Ekspertenin fikrincə, bu kimi bəyanatların məqsədi Rusiya tərəfini sərt cavab tədbirlərinə təhrik etməkdir: "Əslində, bu açıqlama 2016-ci ilin bütün razılaşmalarından geri çəkilmək deməkdir. Belə çıxır ki, Ermənistanın bu məsələdə bir-birine daban-dabana zidd iki mövqeyi var. Məntiqə, o

Rusıyanın əsəbileşəcəyinə, bununla da, münaqışəyə dair görülen bütün işləri sıfırlamaq üçün gözəl fırsat elə keçəcəyinə bel bağlayırdı".

Aleksey Fenenko bildirir ki, Paşinyanın Qarabağ məsələsi və xarici siyasetdə digər gedişləri, hələ də Qərba meyillənmək cəhdleri Rusiyada ciddi narahıqla qarşılanır. Bu fonda, Ermənistən hazırlı rəhbərlərinin Avropa istiqamətli xarici siyasetinə toxunan rusiyalı ekspert Avropa İttifaqına həmsərhəd olmayan, Avropadan tam tədric olunan, dəni-zə yalnız Gürcüstan vasitəsilə çıxan bir ölkənin Avropaya hər hansı integrasiyası barədə bəhs etməyin yersiz olduğunu diqqətə çatdırır: "Bu ölkənin, əslində, Avropa İttifaqına bir neçə növ bəzək daşdan başqa təklif etməyə heç nəyi yoxdur. Onun üçün də integrasiyaya ehtiyac yoxdur, elə həmin daşların tədarükünə dair İtaliya şirkətlərilə müqavilə bağlaşalar, kifayətdir". Bu sebəbdən, ekspert Rusyanın Ermənistana qarşı müəyyən cəza tədbirləri görecəyini istisna etmir.

darındadır. Yaxın Şərqi və Qafqaz ölkələri üzrə rus eksperti Stanislav Tarasov da qeyd edir ki, bu durumda İrəvanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə real addımlar atması zəruretə və qəçiləlməz realliga çevirilir: "Ümumiyyətlə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması prosesinin həzirdə bir çox nüansi və şərtləri var. Məsələ sülh yolu ilə həll olunmasa, güc amili işət

ruluşunu devirmekdə günahlandırılaraq, həbs olunduğu 35-ci maddəsini konstitusiyaya zidd elan edib. Konstitusiya Məhkəməsinin rehbəri Hravt Tovmasyan bildirib: "Müzakirələrdən sonra ölkənin Konstitusiya Məhkəməsi Cinayət Məcəlləsinin 35-ci maddəsinin konstitusiyaya zidd olması barədə qərar qəbul etdi. Bu qərar qətidir və ondan şikayət verile bilməz".

Koçaryanın vekili Aram Vardevanyan da qeyd edib ki, 35-ci maddə konstitusiyaya zidd hesab olunub. Bu, o deməkdir ki, R.Koçaryanın konstitusiya ile təmin edilmiş şəxsi azadlıq hüququnu pozulub. Yeri gəlmışkən, bundan əvvəl, Koçaryanın digər vekili Hayk Alumyan jurnalistlərə demişdi ki, Konstitusiya Məhkəməsi müdafiənin bütün dəlillərini qəbul edərsə, müvəkkili dərhal azadlığa buraxılmalı ve cinayət təqibi dayandırılmalıdır. Hesab edilir ki, hadisələrin bu səpkidə inkişafına Rusiyanın Koçaryana dəstək verəməsi əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir. Bununla, Rusiya həm də Paşinyani sıxışdırır. Bele vəziyyətdə Paşinyan, iddia edir ki, İrəvan Rusiya ilə münasibətlərdə çoxeslik komplekslərdən yaxa qurtarmalı və özünü bərabər tərefdaş kimi göstərməlidir. Erməni ekspertlər hesab edirlər ki, Paşinyanın Moskva ya dirəniş cəhdini sonda Ermənistənindən daha böyük təzyiqlər dalğası ilə üzləşməsinə getirib çıxaracaq. Koçaryan etrafında baş verənlər və Moskvadan İrəvana ünvanlanan xəbərdarlıqların artması da hənuz təsdiq edir.

Ermənistanın sabiq mədəniyyət naziri Akob Movses xatırladır ki, Moskva ona bağlı keçmiş hakimiyyət nümayəndələrini hereketə getirib. Onun sözlərinə görə, Rusiyanın dəstək alan Serj Sarkisyan ve Robert Koçaryanın təsiri heç də zeifləməyib: "Təessüsüf ki, ölkəmizdə hazırda ikili hakimiyyət mövcuddur. Bizim qanuni hökumətimiz ve pul hökumətimiz var. Ən qorxuluşu odur ki, keçmiş oliqarxik hakimiyyət həm təbliğat, həm də xalq üzərində təsir baxımından, hazırda heç də az hakim güçə malik deyil. Əlbəttə, bu, vətəndaş müharibəsi vəziyyətidir, bu vezivətdə nifrat aloyulanır".

Ümumiyyətlə, real vəziyyəti onu sübut edir ki, Ermənistanın bir dövlət olaraq mövcudluğu və geləcəyi Dağlıq Qarabağ amilindən asılıdır. Çünkü bu dövlətin geləcəyi Azərbaycanla qonşuluq prinsiplərinə əməl etməkdən keçir. İşgalçi Ermənistanın yeni rəhbərliyi Paşinyan da sələfləri kimi, səbəbi qoyub, nəticələrlə uğursuz mübarizə aparır. Deməli, yekun eyni olacaq, daha dəqiqi, da-ha pis olacaq... Bu isə, o deməkdir ki, Ermənistanın sosial bəlalardan xilas yolu rəsmi Bakıdan keçir. Daha dəqiq desək, Ermənistanın inkişaf və sabitlik Dağlıq Qarabağ münəqşəsi həll edilməyənə qədər bərqrər olmayıcaq.

Erməni mətbuatı: "Rusyanın Ermənistandan əzaqlaşması bizim, faktiki olaraq, tək galmağımız deməkdir"

Siyasi ekspertlerin sözlere göre, hale bütün yaranmış bu gergin vəziyyətdən sonra yenə də Paşinyanın öz sərsəm küçə təfəkkürlü bəyanatlarını verməkdən usanmadığını söyləyirlər. Bildirirlər ki, görünür, Nikol bu pafoslus çıxışlarını "böyük uğur" sayır. Bax, budur ölkənin rəhbərinin "xarici siyaseti"

“İravnuk” qəzeti yazar ki, belə məqamlar Rusyanı Ermənistandan uzaqlaşdırmaqdan başqa heç nəyə xidmət etmir: “Rusyanın Ermənistandan uzaqlaşması bizim, faktiki olaraq, tək qalmağımız deməkdir. Bax, onda bizim əsl çətinliklərimiz başlayacaq. Məsələn, onda Qarabağ müharibəsinin yeniləməsi qətiyyən istisna deyil. Azərbaycan yaranmış vəziyyətdən maksimal dərəcədə yararlanmağa çalışacaq. Bu prosesdə Türkiyədə ona kömək edəcək. Rusyanın isə inciklik üzündən proseslərə kənardan seyrçi qalması Ermənistani hansı aqibətin gözlədiyini avdın təsəvvür etməyə imkan verir”.

Bir məqamı da unutmaq olmaz ki, bugün Azərbaycan-Rusiya münasibətləri yüksələn xətlə inkişaf edir. Belə vəziyyət Qarabağ münaqışosunun həllini təzələdirmək isti-

düşəcək. Beynəlxalq durum da bu xüsusda Azərbaycanın lazımi imkanlarını təpivir”

Diger bir məqamda vurgulamaq lazımdır ki, Qərblə Rusiya arasında qalan Paşinyanın sonu belə olmalı idi. Çünkü xarici siyasetin nə olduğunu anlamayan Paşinyan, artıq Qərbədə də etimadın kifayet qədər zəiflədiyi çox gözəl dərk edir. Paralel şəkildə Rusiya ile də münasibətlərin indiki halda olduqca korlanması Ermənistəni daha zəif duruma düşürür. Rusyanın dəstəyinin zəiflədiyi bir məqamda, Ermənistənin Avropa ümidişlərinin doğrulacağını söyləmək mümkün deyil. Çünkü hazırda Ermənistən Avropa üçün qətiyyən maraqlı dövlət sayılmır. Bu isə, o deməkdir ki, Ermənistənin xarici siyaseti tam şəkildə iflasa uğrayır və bu da, Qaraabağ münaqişəsinin hellini tezleşdirə bileyək faktorlar sırasında ver alır.

İşgalçi ölkədə ikihakimiyətılık- Paşinyanın savadsız “xarici sivasatı”nın məntiqi nəticəsi

Bu arada xatırladıq ki, artık Koçaryana görə, Ermənistan hakimiyyəti daxilində ciddi ziddiyətlər yaşanır. Belə ki, Ermənistən Konstitusiya Məhkəməsi Cinayət Məcələsinin Robert Koçaryanın konstitusiya qü-

A.SƏMƏDOVA

7 sentyabr 2019-cu il

Mövsüm dəyişikliyi, yoxsa halsızlıq, depressiya, stress...

Sentybar ayının təzə başlamasına baxmayaraq, artıq qızıl payızın sərinliyi özünü göstərməkdədir. Qarşında bizi gözəyən tutqun, yağılı, küləkli havanın əhvalimizə təsirsiz ötüşməyəcəyini də etiraf etməliyik. Fəsil dəyişkənliliyinin özü ilə gətirdiyi depressiyadan siğortalanmadığımız üçün hər birimiz ötəri də olsa, yaşayacağımız narahatlıq haqqında məlumatlı olmalıyıq. Burada sual oluna bilər nəyə görə mövsüm dəyişikliyindən narahat olmalıyıq? Çünkü insan xarakteri kimi dəyişkən olan fəsillər də hər ay qarşımıza müxtəlif əzəlliklərlə çıxa bilir. Bu fərqliliyə öyrəsmək orqanizmimiz üçün bir qədər çətin olan prosesə çevrilir, müəyyən problemlərin yaranmasına, hətta xəstəliklərə də yol açır. Bu baxımdan deyə bilərik ki, səhhətimizdə yaranan problemlərə səbəb olan başlıca amillərdən biri də məhz mövsüm dəyişkənliliyidir.

Fəsil dəyişkənliliyinin özü ilə gətirdiyi xəstəliklər

Mövzu ilə bağlı danışan kardioloq Rafiq Quliyev bildirib ki, insan orqanizmi təbiətə səhərətən qədər əlaqədədir: "Təbiətənən bütün mikroelementlər orqanizmimizdə mövcuddur. Ona görə iqlimin aniden dəyişməsi insanlara da təsirsiz ötüşmür. Qeyri-sabit hava şəraitli arterial təzyiqi olan, ürək xəstəliklərindən əziyyət çəkən və allergik problem yaşayan insanlara daha çox təsir edir. Belə ki, havanın temperaturunun birdən-birə düşməsi ürək-damar sistemi xəstələrinə qan təzyiqinin yüksəlməsinə və əhvalın pozulmasına səbəb olur. Təzyiqdən əziyyət çəkən insanlarda dəhşətli baş ağrısı, ürək bulanma, halsızlıq, yuxusuzluq, depressiya və s. kimi hallar müşahidə olunur. Allergik xəstəliklərdən əziyyət çəkən insanlarda isə rütubəti hava astmatik halların artmasına səbəb olur".

Səhhətimizi necə qorunmalıyıq?

Kardioloq mövsüm dəyişkənliliyinin daha çox meteohəssas insanlar üçün əlverişsiz olduğunu qeyd edərək, söyləyib ki, səhhətə zərər vurmamaq üçün fəsil dəyişkənliliyi dövründə geyime qarşı diqqəti olmaq mütələqdir: "Xüsusi iş və şəxsi həyatda sıxıntı ke-

ki xəstəliklərdən əziyyət çəkənlər isə profilaktika məqsədilə özlərinə aid dərman preparatlarından vaxtında istifadə etməlidirlər. Çünkü, sağlamlığına təsir göstərən ən vacib amillərdən biri isti-soyuq dəyişkənlilikləridir. Ani dəyişən temperatur və qısa müddətli istilik fərqləri bədənin fəsil dəyişkənliliyine öyrəsməsinə mənfi təsir göstərir. Bu hal bədənin stressə girməsinə yol açaraq, müdafiə mexanizmində zəifləmə yaradır və bəzi xəstəliklərin meydana gəlməsini asanlaşdırır. Fəsil dəyişkənliliklərdən bədənin müqavimətinin azalması nəticəsində qripə yolu xəsusilə yuxususluq xroniki xəsteliyi olan insanlar üçün daha böyük riskdir. Qrip ürək xəstəliyi, təzyiq, şeker kimi xroniki xəstəlikləri olan insanlarda da-ha tez inkişaf edərək pnevmoniya yə-çərvi, pnevmoniya isə ağrılaşaraq ölüme gətirib çıxara bilər. Bu səbəbdən də xroniki xəstəliyi olan insanların fəsil dəyişkənlilikləri zamanı özlərinə qarşı daha diqqəti olması vacibdir".

Psixoloji durumumuza təsiri var mı?

Fəsil dəyişkənliliyi ilə əlaqədar yaşanan əsas problemlərdən biri də məhz psixoloji təsirdir. Çünkü mövsüm dəyişkənliliyi insanın depressiyaya girməsini daha da asanlaşdırır, bəzi insanlarda bu daha yüngül halda keçirse, digərlərində isə dənəha ağır formada özünü göstəre bilir. Xüsusi iş və şəxsi həyatda sıxıntı ke-

çirən insanlarda depressiya hallarına daha çox rast gelir. Ofis mühitində və ya fiziki aktivlik tələb edən işlərdə işləyən insanlar üçün də eyni vəziyyət keçərlidir. Bu insanlarda özünü adətən halsızlıq, yorgunluq kimi hissələr yaşa- maqla yanaşı, yuxu rejiminin, iştahın pozulması, bədənde ağrıların olması, müyyəyen bir iş həvəssiz yanaşma kimi göstərir. Fəsil dəyişkənliliyi səbəbindən yaranan daxili sıxıntı və bədbəxtlik hissi iş həyatında adaptasiya çətinliyi, enerji azalması və diqqət dağınıqlığına səbəb olur. Sürətli və stresli həyat şərtləri təsirsiz ötüşmür. Aparılan araşdırılmalara görə, payız-qış aylarında günəş şüalarının hərəketinin azalması da insan psixologiyasına mənfi təsirən amillər sırasındadır. Bu dövrde uşaqlar, gənclər və yaşlılar xüsusile diqqəti olmalıdır. Fəsille əla-qədar yaranan gərginliklər 17-25 yaş arasında olan insanlarda üstünlük təşkil edir.

Depressiyaya düşmək istəmirsinizse...

Fəsil dəyişkənliliklərini rahat keçir- mək üçün bəzi tədbirlərin görülmesi vacibdir. Xüsusilə qidalanma və yuxu rejimine diqqət edilməli, vitamin və mineral baxımından zəngin qidalar yeyilməli, bol su içilməlidir, siqaret və alkoholdan uzaq durulmalıdır. Əger qa-

pali bir məkanda uzun müddət qalmalısınızsa, olduğunuz yerin təmiz olduğundan və yaxşı havalandırıldığından emin olun. Stressə səbəb olan hallar- dan və qəçin. Nevroz və digər psixoloji problemləri olan insanlarda fəsil dəyişkənliliyi zamanı yaranan yorgunluq özünü daha çox biruze verir. Həmçinin xroniki problemi olan insanlara da bu aylarda özlərini qorunaları tövsiyə olunur. Bu mənada, məslehətləri her zaman diqqət mərkəzində saxlamaq-

da fayda var. Bu dönenlərdə müsbət enerji ala bileyəcəyiniz insanlarla ünsiyətdə olmaq da psixoloji cəhətdən müsbət təsirlər nəticələnə bilər.

Nailə Məhərrəmova

Əcinnələr yuvası...

Ölü qurumun tifilləri odla-su arasında qalıb

RƏFIQƏ

Bilmirəm, nədən başlayım, necə başlayım. Ona görə belə deyirəm ki, işimizi-gücmümüzü atıb, indi də müxalifət düssərgəsinin əcinnələr yuvası olan "Milli Şura"da qoca "professor" Cəmil Həsənlinin adı olsa da, rəhbərlik edən satqın, əlaqəsiz, sosial şəbəkələr "qəhrəmanı" AXCP sədri Əli Kərimlidir. Onun da mitinq çağırışları hamını bezdırıb. Yarandığı dövrdən xarici siyasi dairələrin oyunaq qurumu rolunu oynayan "Milli Şura" bu gün, doğrudan da, siyasi əcinnələr yuvasına dönüb. Necə deyərlər, əqidəsindən dənənlər, bir-birini söyənlər, hər dərədən gələnlər, xaricdə dilənənlər, pul üstündə bir-birilərini söyənlər yüksəblər əcinnələr yuvası olan "Milli Şura"ya. Bu siyasi əcinnələr yuvasının başında qocalıb əldən düşmüş, çörəyi dizinin üstündə olan satqın C.Həsənli dursa da, özünü "əhəmiyyətli siyasi fiqur" kimi ictimai rəyə siriməga çalışan AXCP sədri Ə.Kərimli xam xəyallarında qalmaqdə davam edir.

Mirzə Sakit: "Şantajçı Cəmil Həsənli və AXCP sədri Əli Kərimli hakimiyyəti mənfi əməllərdə suçlamaqdansa, özünün bir illik hakimiyyətdə olduğu dövrə etdiyi cinayətlərini yadına salsın"

"Azadlıq" qəzetiñin sabiq yazarı, keçmiş AXCP üzvü Mirzə Sakit sosial şəbəkədə "Milli Şura"dakıları "yaziq adamlar" adlandırmışla yanaşı, bildirib ki, əcinnələr üçün saman cöpü olan bu ölüm qurumda "ölüm-dirim" mübarizəsi gedir. Mirzə Sakit gör necə qeyrətə gəlib ki, C.Həsənli ilə Ə.Kərimlini "şantajçı və böhtənçi" adlandırır. AXCP sədri Ə.Kərimli isə hakimiyyəti mənfi əməllərdə suçlamaqdansa, özünün bir illik hakimiyyətdə olduğu dövrə etdiyi cinayətlərini yadına salsın. Hər iki satqın Azərbaycan xalqının adından istifadə etməsin, "Milli Şura"larının maskaradları ilə meşğul olsunlar. Onların hamisi o maskaradın tifil oyunçularıdır. Xalq da oyunbaşlığı sevmir və xalqa yalan vədlər yedirmək lazımdır. Onlardan haqqını tələb etdiyimə görə, mənə anormal fərd kim baxırlar".

M.Sakit digər maraqlı bir məqama da toxunub: "Milli Şura"nın yaradan siyasi partiyaların heç biri hazırda ora-da təmsil olunmur. Yalnız AXCP-dən başqa. Bu qurum 2013-cü ilin prezident seçkilərindən sonra süqut edib. AXCP-dən ibarət olan "Milli Şura" Azərbaycanda müxalifətin olmadığını icazəli mitinqlərə çıxardıqları insanlara sübut etdiyər".

M.Sakit onu da vurğulayıb ki, Azərbaycanda AXCP adında partiya yoxdur, bu partiyanın adından spekulyasiya edən satqın, xain "Yurd" əcinnə-şeytanı olan Ə.Kərimli kimi iblis var. Bir elində iki qarız deyil, hətta beşaltı qarız tutmağa can atan Ə.Kərimli bu dəfə "qoca professor"un kitabını birdəfəlik bağlamaq üçün indi də "üçbaşlı ejdaha" olmaq "istəyir".

Xədica İsmayıllı: "Hər yeri kor günə qoyan Əli Kərimli haqqında dediyi sözlərə görə, gərək Mirzə Sakiti sevəydim"

Mirzə Sakitin səsinə ses verən " hüquq müdafiəçisi" və "araşdırıcı-jurnalist" Xədice İsmayıllı deyib ki, hər yeri kor günə qoyan Əli Kərimli haqqında dediyi sözlərə görə, gərək Mirzə Sakiti sevəydim: "Araçlıdır, satqın, hər şeyi öz ambisiyalarına qurban verən ağılsız Ə.Kərimliyə dəstək olduğunu görə, peşimanam. C.Həsənli de ki, sınıq barmağı... İndi siyasi əcinnələr yuvası olan "Milli Şura"da kim "ağadır", kim "nökər", bəlli deyil, bəlli olan odur ki... əcinnələr yuvasında olanlar qalıb odla-su arasındadır. Bəlli olan odur ki, əvvələdə dediyimiz kimi, əqidəsindən dənənlər, bir-birini söyənlər, hər dərədən gələnlər, xaricdə dilənənlər, pul üstündə bir-birini didinərlər yiğisiblər siyasi əcinnələr yuvası olan "Milli Şura"ya".

“REAL”-AXCP qarşılıdurması - səbəblər haradan qaynaqlanır?

Son günlər İlqar Məmmədovun sədri olduğu “REAL” partiyası ilə Əli Kərimliinin rəhbərlik etdiyi AXCP arasında kəskin və amansız söz savaşları gedir. Sosial şəbəkələrdə tərəflər bir-birlərini ən ağır ittihamlara məruz qoyaraq, bir-birini hakimiyyətə işləmək suçunu irəli sürürərlər. Əslində, sözügedən ziddiyətlərin tarixi, bir müddət bundan öncəyə, hətta 2018-ci ilin prezident seçkiləri ərzəsinə qədər gedib çıxır. Həmin vaxtlarda İ.Məmmədov həbsdə idi və həbsdə olmasına rəğmən, onun siyasi müxalifətdəki reytingi Ə.Kərimlini üstələyirdi. Hətta sosial şəbəkələrdə “Əli Kərimli, yoxsa İlqar Məmmədov?” tipli reyting sorğuları keçirildi. Nəticədə, İ.Məmmədov Ə.Kərimlidən daha çox səs toplamışdı. Düzdür, AXCP sədri o zamanlar İ.Məmmədovu “siyasi məhabus” kimi təqdim edərək, onun bu “status”undan kifayət qədər yararlanırdı, bir sıra xarici təşkilatlardan aldığı qrantlarını həm İ.Məmmədovun, həm də digər “siyasi” və ya “vicdan” məhabuslarının sayəsində əldə edirdi. “REAL” sədri, azadlığa çıxar-çıxmaz, “Milli Şura”nın mitinqinə də qatıldı. Lakin bütün bunlardan sonra tərəflərin arasında kəskin mübarizəyə start verildi. Yaranan qarşılıurmalar siddətləndi, nəhayət, çərçivədən çıxaraq, təhqir və söyüslərlə əvəzləndi.

Əli Kərimli çox istəyirdi ki, İlqar Məmmədovun partiyası “Milli Şura”ya üzv olsun və “REAL” onun egidiyi altına keçsin

Burada, ilkin faktor olaraq, məhz AXCP sədrinin özünə pərəstişini, rəhbərlik etdiyi siyasi partiyasını “əsl müxalifət” kimi təqdim etməsini, onuna olmayanları satqın, xəyanətkar adlandırmamasını ve başqa məsələləri göstərmək mümkündür. O cümlədən, Ə.Kərimli, çox istəyirdi ki, İ.Məmmədovun partiyası “Milli Şura”ya üzv olsun və “REAL” onun egidiyi altına keçsin. Ancaq həm İ.Məmmədov, həm də partiyanın icra katibi Natiq Cəfərli və digər partiya funksionerleri partiyalarının ənənəvi müxalifətin heç bir koalisiyasına, birlik və təşkilatlarına qatılmayaqlarını bəyan etdirilər. Bu isə, o demək id ki, “REAL” təkbəsına ənənəvi müxalifətə meydan oxumaqla, fərqli düşüncə və fərqli strategiya ilə hakimiyyət iddiasında olacaq. Məhz bu amil Ə.Kərimlini, o cümlə-

dən, cəbhəcılərlə “Milli Şura” üzvlərini hidetləndirdi. Neticədə, mövcud savaş baş verdi ki, həmin savaş kəskin qarşılıurmalarla müşahidə olunmaqdadır.

Bütün bunlar isə, artıq oxun yaydan çıxmasının, AXCP sədrinin isə düşərgədə yeni və daha güclü düşmən qazanmasının sübutudur

Yeri gelmişkən, bu gün sosial şəbəkələrdə canlı yayılmlara çıxan Sevinc Osmanqızı, Qənimət Zahid, Natiq Ədilov və qeyrikləri AXCP sədri Ə.Kərimli ilə əlbiş olaraq, “REAL”a qarşı ardıcıl kampaniyalara start veriblər. Buna misal olaraq, İ.Məmmədovun S.Osmanqızının canlı yayımına qatılırlar, orada sərt ifadələr işlətməsi, hətta Osmanqızını da bu məsələdə ittiham etməsidir.

Elösə də, Q.Zahid canlı yayılmlarında her dəfə İ.Məmmədovu hədəfə alan fikirlər səsləndirirək, Ə.Kərimlinin sıfarişlərini həyata keçirir. Bütün bunlar isə, artıq oxun yaydan

çixmasının, AXCP sədrinin isə düşərgədə yeni və daha güclü düşmən qazanmasının sübutudur.

Bu arada, “REAL” partiyasının icra katibi N.Cəfərlinin qarşı tərəfi en sərt ifadələrle söz atəşinə tutması, AXCP-nin və “Milli Şura”nın siyasetinə tüpürməsi, vəziyyətin gərginləşməsinə səbəb olub.

“REAL” partiyası qısa zamanda eks-hükum taktikasından istifadə edərək, həm AXCP-ye, həm də bütövlükdə, “Milli Şura”ya güclü qurşaqlı zərbə vuracaq

Onun sosial şəbəkədə “Fikri olub, beyni olmayan bir qrup adam kuy yaradaraq, fikir formallaşdırmağa çalışırlar. Bu kampaniya birbaşa “Milli Şura” rəhbərliyinə daxil olan adamlar tərəfindən qızışdırılır, idarə olunur

ve yönləndirilir. Həmin siyasi düşüncə tərzinin 25 ildir daşıyıcıları zaman-zaman eyni kampaniyani, “ya öz təşkilatlarının içinde olanlara, ya da digər siyasi partiyalara qarşı aparıblar” ifadəsi de qeyd edilən məsələnin bariz sübutudur. Ümumiyyətlə, ister AXCP sədrinə, isterse də “Milli Şura”dakı digər funksionerlərə meydan oxuyan “REAL” təmsilçilərinin sərt cavab tədbirləri, artıq belə nəticəyə gəlməyə zəmin yaradır ki, elə Ə.Kərimli de dığının İ.Məmmədova bata bilməyəcəyi qənaətinə gəlib. Ona görə də, əlindəki bütün resurslardan maksimum qaydada istifadə edərək, “bəlkə üstələdim” fikrində dalır. Amma görünən budur ki, “REAL” partiyası, qısa zamanda, eks-hükum taktikasından istifadə edərək, həm AXCP-ye, həm də bütövlükdə, “Milli Şura”ya güclü qurşaqlı zərbə vuracaq. Hər halda, mövzu etrafındaki hadisələr də, artıq buna doğru iştirak etməkdədir.

Rövşən RƏSULOV

Salyan sakinindən narkotik vasitə götürülüb

Salyan rayon sakinində külli miqdarda narkotik vasitə götürülüb. Bu barədə AZERTAC-ın bölgə müxbirinə Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin Şirvan regional qrupundan məlumat verilib.

Bildirilib ki, Salyan Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olmaqdə şübhəli bilinən Marişli kənd sakini 37 yaşlı Daşqın Əliyev saxlanılıb. Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən ona məxsus pay torpağına baxış keçirilib, bu zaman oradan kultivasiya yolu ilə yetişdirilmiş 62 ədəd çətənə kolu aşkar edilərək götürülüb. Saxlanılan şəxs istintaqa təhlil verilib, maddi sübutlar isə ekspertizaya təqdim olunub. Faktla bağlı araştırma aparılır.

Xaçmazda narkotik maddələr satan keçmiş məhkum saxlanılıb

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Nəqliyyatda Baş Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən narkotik maddələrin dövriyyəsinə qarşı mübarizə tədbirləri davam etdirilir. Nazirliyin mətbuat xidmətinin Quba rayonunda regional qrupundan AZERTAC-a verilən məlumatə görə, narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsində şübhəli bilinən Bakı şəhər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Heydər Murtuzov Xaçmaz Xətt Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində stansiya ərazisində saxlanılıb. Şahidlərin iştirakı ilə onun üzərinə keçirilən baxış zamanı 385 qram qurudulmuş marijuana aşkar olunaraq götürülüb.

Şöbə əməkdaşları tərəfindən keçirilən digər bir əməliyyat tədbirləri nəticəsində Siyəzən rayon sakini Ağayar Vəliyev saxlanılıb. Onun üzərinə keçirilən şəxsi axtarış zamanı isə 5,812 qram marijuana aşkarlanıb. Hər iki faktla əlaqədar Xaçmaz Xətt Polis Şöbəsində araşdırılmalar aparılır.

Astara polisi 5 kiloqrama yaxın narkotik vasitəni dövriyyədən çıxarıb

Astara Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşlarının keçirdikləri növbəti uğurlu əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində 5 kiloqrama yaxın narkotik vasitə və psixotrop maddə aşkarlanaraq qanunsuz dövriyyədən çıxarılib.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin Lənkəran regional qrupundan AZERTAC-a verilən məlumatə görə, Astara Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində rayonun Məçitməhəllə kənd sakini Ağakərim Talıbov 100 qram heroini satarkən cinayət başında saxlanılıb. Davam edən əməliyyat tədbirləri ilə A.Talıbovun satış məqsədilə əldə edərək yaşadığı evdə saxladığı 2 kiloqram 510 qram heroin, 1 kiloqram 015 qram psixotrop maddə olan metamfetamin, 1 kiloqram qurudulmuş marijuana, 200

ədəd metadon həbi, həmçinin soyuq silah hesab edilən 1 ədəd “beşbarmaq”, 1 bıçaq, 46 ədəd gülə başlığı və digər maddi sübutlar aşkarlanaraq götürülüb. Keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində A.Talıbovla birlikdə narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsində əlaqəli olan qrupun digər üzvləri Astara şəhər sakinləri A.Şiriyev və T.Məlikov şübhəli şəxs qismində saxlanılıblar.

Faktla bağlı Astara Rayon Polis Şöbəsinin istintaq bölməsində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanılıb, araşdırma aparılır.

7 sentyabr 2019-cu il

AXCP sədri Əli Kərimli

Homoseksualların, narkomanların və s. bənzər xəstəliklərə mübtəla olanların belə bir şəkerləri var - nəfslerini təmin etməyincə, istədiklərini almayıncı el çəkməmək. Yeni həmin xəstəliklər belələrinin canlarına o qədər hopub ki, nəyin bahasına olursa-olsun, hətta oğurluq, quzdurluq, şərəf və ləyaqəti satmaq kimi amillər onlar üçün 2x2-dir. Zatən, sadalanan üstünlükler bu kimi tiplərde olmur. Amma məsələnin digər tərəfi de ondan ibarətdir ki, arzularına çata bilməyəndə, həmin tiplər daha da aqressivləşir, etraflarında diş qıçayırlar, hətta diş de atırlar.

Belə bir bənzər xarakterlər

“Ə-ə-ə-li-i-i bəy” şüarı “Ə-ə-ə-li-i gey” şüarına necə çevrilə bilər?

Yaxud təki şüar olsun, məzmunu maraqlı deyil

Axecepe şefi Ə.Kərimlidə kifayət qədərdir.

Aya, görəsən, bu Kərimli nə qəleti edib ki, cəbhəkratlar yığnağı onun bəytərifini ərşə qaldırıblar?

Misal üçün, hələ yayın əvvəllərində mitinq keçirmek üçün BŞİH-ə dəfələrlə müraciət etsələr də, rədd cavabı alan AXCP - "Milli Şura" cütlüyünün xəstə təfəkkürlü lidercikləri məcbur olub kənarə çəkildilər. Onlar mitinq şüarlarını sosial şəbəkələrə transfer edərək, bəytəriflərini "feysbuk"da, "yu-

tub"da davam etdirdilər. Tollar çoxsaylı profilləri ilə Əli Kərimlinin bir statusu altına o qədər çox "Ə-ə-ə-li-i-i bəy" şüarları yazıblar ki, adam qalır məttəl. Ayə, görəsən, Bəhəkratlar yığnağı onun bəytərifini ərşə qaldırıblar?

Bax, burada belə bir məsələ ortaya çıxır. Ə.Kərimli istədiyi nail ola bilmədiyi üçün, mitinq arzusunu sosial şəbəkələrə transfer edib və bununla da, özünü "qalib" hiss edib. Neçə ki, homoseksuallar və narkomanlar öz istəklərinə çata bilmədiklərinə görə, en qeyri-insani davranışlara əl atıb "kayflarını" təmin edirlərse, AXCP sədri

də belə məsələlərdən, necə deyərlər, həzz alır. Ele sanır ki, dağı qaldırıb qoyub digər dağın üstünə...

Geylər o vaxt naya görə axecepeçilərin sədrini bu cür qızgınlıqla müdafiə edirdilər?

Fəqət, birdən hər şey dəyişilə bilər. Hətta şüarlar da. Misal üçün, "Ə-ə-ə-li-i-i bəy" şüarı "Ə-ə-ə-li-i gey" şüarına çevrile bilər. Əsas odur ki, şüar olsun, daha məzmunu filanı maraqlı deyil. Onsuz da ki, illər öncə, belə məsələlər gündəmi zəbt etmişdi. 2003-cü ilin prezident seçkiləri ərefəsində bir qrup geyin AXCP-nin qərargahı

qarşısına gedib, Ə.Kərimliyə dəstək göstərmələri özlüyündə bir çox məqamlardan bəhs edir. Yaxud sual edilə bilər ki, geylər o vaxt neyə görə axecepeçilərin sədrini bu cür qızgınlıqla müdafiə edirdilər?

Beləliklə, ümidi etmək olar ki, əgər BŞİH "Milli Şura"-AXCP cütlüyünə mitinq icazəsi verəcəkse, həmin mitinqdə yeni şüar mütlaq olacaq - "Ə-ə-ə-li-i gey" şüarı...

Rövşən RƏSULOV

P.S. Sabah-birgün mitiqlərinə narkomanlar da qatılıb "Ə-ə-ə-li-i kay" şüarı səsləndirərlər, buna da təccüb etmək olmaz.

Tarix unudulmur və dəyişmir

Əli Kərimlinin zombiləşmiş sosial şəbəkə "fəlsəfəsi"

Keçmiş unutmaq, əlbəttə ki, hər bir xalqın gələcəyinin təhlükə altına düşməsi deməkdir. Bu gün xalqın nifrət və qəzəbini qazanmış AXCP sədri Əli Kərimli, keçmiş başqan İsa Qəmbər, "Milli Şura"nın sədri Cəmil Həsənli və bu kimi satqın fərdlərin utanmadan həyasızcasına insanları mitinqə çağırışları siyasi əxlaqsız və riyakarlıqdan başqa bir şey deyil. Çünkü bu əxlaqsız və satqınlar xarici qərəzli dairələrin siyasi sıfarişlərini yerinə yetirməklə, ayrılan grantları heç kəslə paylaşmaq niyyətində deyillər. Ancaq bu xəyanətkarlar anlamırlar ki, xalq onların əməllərini unutmayıb və 2003-cü ildən tarixin arxivinə atıb. Bu reallığı heç vaxt da anlamayacaq, erməni kifi verən bu satqınlar. Sosial şəbəkədə zombiləşmiş bu erməni qulbeçələrinin həyat fəlsəfəsi unutqanlıq, satqınlıq və xayanət olub.

Zombiləşmiş sosial şəbəkə quldurları

Bu gün Ə.Kərimli kimi təxribatının içtimai rəye demokratik döşərgənin "əsas güc mərkəzi" olmaqla, həm də "lideri" hesab edərək, her cür yalan danışmaqdan, iftira atmaqdan çəkinməməsi ifrat doğurur. O zaman bu həyasız satqın Ə.Kərimliyə demək istəyirəm ki, tarix heç vaxt dəyişmir və unudulmur. Ən yaxın tariximizə nəzər saldıığımız zaman içtimai-siyasi fəaliyyətə komssomolçu kimi başlayan Kerimov Əli Əmərhüseyin oğlunun gerçek siması ortaya çıxar. Bu ləkəli keçmiş təmizləmək və yaddaşdan silmək mümkün süzdür. Bu gün xalq bu zombiləşmiş sosial şəbəkə quldurları olan Ə.Kərimli, İ.Qəmbər, L.Yunus, X.İsmayılov, G.Hacıbəyli və... kimi xəyanətkarların dəfələrlə Azərbaycanın maraqlarına zidd olan

sövdələşmələrə getdiyini, Dağlıq Qarabağı şəxsi ambisiyaları namına satdıqlarını, ermənilərlə gizli sazişlər bağladıqlarını və s. çox görüb və bu gün də bu riyakarların Azərbaycanın maraqlarına zərbə vurmaları heç də yeni hal deyil.

Xüsusilə, Ə.Kərimlinin cəbhə xəttində baş verən erməni təxribatından sonra xarici qərezli dairələrin, ələlxüsəs, ermənilərin məqsədlərinə xidmət edən mətbuat orqanlarına müsahibələr verməsi, yalanlar uydurması bir daha onun satqınlığını təsdiqləyir və bu, heç də təccüb doğurmur. Çünkü xəmiri satqınlıq mayası ilə yoğrulan Ə.Kərimli və İ.Qəmbər Azərbaycan hakimiyyətini pis idarəcilikdə ittiham edərək, özlərinin hakimiyyətdə olduqları zaman mövcud olmuş siyasi və sosial-iqtisadi şərait, deyəsən, unudublar, ya da unutdurmağa çalışırlar.

AXC-Müsavat hakimiyyəti dövründə dövlət katibi vəzifəsinə tutmuş Ə.Kərimli öz dililə satqınlığı və riyakarlığı təsdiqləyərək bildirib ki, "iqtisadi sahədə cinayətkarlıq, elə bir vüsət alıb ki, dövlət əmlakının açıq-aşkar mənimsənilməsi, qeyri-qanuni yollarla xaricə satılması, həmin vəsaitin xaricdə saxlanması və bir sözlə, dövlət əmlakının talan edilməsi adı hala çevrilib. Biz bunu etiraf etməliyik. Ona görə də, bila vasitə bu dövlət əmlakının dağılmasında məsul şəxslər kimi özümüzü mənən iştirakçı saymalıylıq".

Göründüyü kimi, dünyaya gəldiyi gündən (kaş dünyaya gəldiyi güne daş yağıydi - R.H.) satqınlıqlixılı özünü göstərib. Satqınlığı, rüşvəti və cinayətkarlığı dövlət siyasetinə çevirmiş Ə.Kərimli bu gün mediada populist çıxışlar etməklə, nəinki keçmişdə baş verənləri unutdurmağa çalışır, hətta yuxarıdakı faktlara görə, özüne bəraət qazandırmağı da unutmur.

Bu xəyanətlərin arasında AXC daxilində baş verənlər, xüsusi, diqqət çekəkdir. Ə.Kərimli, hər dəfə deyir ki, Elçibəyin ruhu sən demə, hələ də AXC-nin qərargahında fırlanır. Fikirleşirən ki, görəsən, o, qorxmur ki, bir gün bu ruh onun bölgəzindən yığışib, haqq-hesab istəyəcək. Axi, ruhların intiqamı daha qorxulu olur.

Görünür, Ə.Kərimli hələ də bunu anlamır. Elə buna görə də, anlamaz baş sahibi olan Ə.Kərimli özünü Əbülfəz Elçibəyin ruhu qarşısında "ən temiz siyasetçi" elan edir. Belə ki, Kərimlinin "liderim" dediyi şəxsə qarşı zamanında atdığı addımlarını yada salan insanlar, əslində, Elçibəyin ölümüne səbəb olan birinin bu qədər həyasızlıq nümayiş etdirməsi ilə barışmadıqlarını bildirirlər. Misal üçün, KXCP sədri Mirmahmud

Mirelioğlu Elçibəyin doğum günü ilə bağlı Ə.Kərimlinin sosial şəbəkədə yazdığı statusuna etiraz edib və AXC sədrini xəyanətdə suçlayıb.

AXCP-nin feallarından olmuş Rəfail Beçanov mətbuata açıqlamasında deyib ki, Ə.Kərimli bu iddiası ilə özünü daha çox ifşa etmiş olub. "Elçibəy AXCP lideri olduğu zaman Ə.Kərimlinin etdikləri ancaq bəyin əleyhine yönəlmədi" deyə qeyd edən R.Becanov xatırladıb ki, qruplaşma, tərəfdar toplama, yalandan şantaj etdirmək və s. bu kimi məsələləri yaradan, məhz Kərimli olub: "Həmin dövrə Ə.Kərimlinin jurnalistlərən ibarət şəbəkəsi var idi. Vaxtılı "Məkan" qəzetində Elçibəy haqda təhqirəmiz yazılar dərc edildi. "Azadlıq" qəzetində Elçibəyin vəfat etdiyi gündə onun əleyhine məqalelər çap olunmuşdu. Bu məqaleləri yayımlamaqda Ə.Kərimlinin məqsədi nə idi? Ə.Kərimli həmin dövrə müxtəlif dairələrdən aldığı sıfarişləri yerinə yetirirdi".

Əlbətə ki, Azərbaycan dövlətindən və xalqından milyonlar uğurlayan və qacarəq hazırlıda xarici ölkələrdə siyasi "qucaq" alan və adını "siyasi mühacir" qovanları təlimatlaşdırın Ə.Kərimli indi də ölkəmizdəki uğurlu sosial islahatlardan qışınmaya düşərək, mitinq çağırışları etməklə, Azərbaycan dövlətinə zərbə vuracaqlarını düşünür, ancaq anlamır ki, külək dağa heç nə edə bilməz. Azərbaycan dövlətindən, xalqından və oğurladıqları pullar qurtaracaq və o zaman oturduqları "siyasi qucaqlar" onlardan imtina edəcək.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Azərbaycanda Müvəkkiliyyin hərbi qulluqçuların hüquqlarının müdafiəsi uğrunda mübarizəsi

Ölkəmizin təhlükəsizliyini və müdafiəsini təmin etmək, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin və digər silahlı birləşmələrin döyüş qabiliyyətini artırmaq, hərbi qulluğun nüfuzunu qaldırmaq baxımından hərbi qulluqçuların və onların ailə üzvlərinin hüquqlarının müdafiəsi, o cümlədən, sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, mənzil-məişət şəraitinin və tibbi-sanatoriya xidmətlərinin yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Ölkəmizin təhlükəsizliyinin və müdafiə qabiliyyətinin artırılması, hərbi qulluqçuların sosial müdafiəsinin təmin edilməsi ən ümde vəzifə kimə gündəmdə qalmaqdır. Bu məqsədə 2015-ci ilə dövrlət büdcəsi xərclərinin 17,9 faizi həcmində və ya 2014-cu ilə müqayisədə 2,7 faiz çox vəsait ayrılmışdır. Hərbi qulluqçuların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə ölkə Prezidentinin müvafiq qərarı ilə Silahlı Qüvvələrdə 20 il və daha çox qüsursuz xidmət etmiş hərbi qulluqçulara, ümumilikdə, 744 mənzil-verilmişdir.

Hərbi hissələrin mösiş şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması, hərbi qulluqçuların təsərrüfat işlərindən kənarlaşdırılması və bu işlərə mülki şəxslərin cəlb edilməsi hərbi qulluqçular, onların valideynləri və ümumilikdə, vətəndaşlar tərəfindən razılıqla qarşılanmışdır. Bu islahatlar hərbi qulluqçular arasında nizamnamədən kənar münasibətlərin qarşısının alınmasında, döyüş hazırlığına ayrılmış vaxtın daha səmərəli istifadə edilməsində və mülki vətəndaşların işlə təmin olunmasında çox əhəmiyyətlidir. Hərbi qulluqçular və onların ailə üzvləri tərəfindən ünvanlanmış hərbi xidmətə bağlı müraciətlərin təhlili, eləcə də, hərbi hissələrdən şəxsi heyətə görüşlərin nəticələri, onu deməyə əsas verir ki, ordua müsbət istiqamətdə köklü dəyişikliklər edilmiş, yüksək döyüş hazırlığı üçün zəruri olan şəraitin təmin edilməsi məqsədilə həyata keçirilmiş mühüm tədbirlər yüksək temple davam etdirilməkdədir.

Müraciətlərin təhlili göstərir ki, istifadə edilməmiş məzuniyyətə görə və müvəqqəti mənzil kirayəsi üçün hərbi qulluqçulara pul kompensasiyasının verilməsi, müqavilə müddəti başa çatsa da, hərbi qulluqçuların ordudan tərk olunmalarının gecikdirilməsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən bezen qanunla müharibə veteranlarına və əlliinə, şəhid ailələrinə şamil edilən güzəştərin lazımı seviyyədə təmin edilməsi, habelə, istefaya çıxmış hərbi qulluqçuların problemlərinin həllində biganelik göstərilməsi, o cümlədən, mənzil təminatı, habe-

lə, mənzil kirayesi ilə bağlı ödənilməli olan pul kompensasiyasının vaxtı-vaxtında ödənilməməsi, sağlamlığın qorunması sahəsində problemlər, Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Arxivindən müvafiq arayışların alınmasında çətinliklərə bağlı müraciətlər çoxluq təşkil etmişdir.

Ehtiyatda olan bezi hərbi qulluqçuların, əvvəller xidmət etdiyi, lakin sonradan ləğv edilmiş qurumların adı Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 26 dekabr tarixli, 399 nömrəli Qərarında göstəriləmədiyi üçün onların istifade olunmamış məzuniyyətin evezində pul kompensasiyasını hansı qurumdan və hansı qaydada alması məsəlesi hələ də öz həllini tapmamışdır.

Təhlillər göstərir ki, hərbi qulluqçular, xüsusilə də, ehtiyatda və istifada olan hərbi qulluqçular tərəfindən Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Arxivinə ünvanlanmış müraciətlərin cavablandırılmaması, gecikdirilməsi, süründürməciliyə yol verilməsi vətəndaşların bir sıra hüquqlarının gerçəkləşməsinə və ya onlardan yetərincə istifade edilməsinə imkan verməmişdir. Belə halların çoxluq təşkil etməsi problemi kimi Müvəkkilin öten illerdəki meruzələrində de göstərilmişdir. Bu şikayətlər üzrə araşdırımlar aparılmış və pozulmuş hüquqların bərpasına nail olunmuş, ərizəcılərə arxiv arayışı verilmişdir.

Nizamnamədən kənar münasibətlərə son qoyulmasına, hemçinin, şəxsi heyətin hüquqi biliklərinin artırılmasına yönəlmış tədbirlərin məzmunu genişləndirilməli, sayı artırılmışdır. Belə tədbirlərin həyata keçirilməsi işlənər hərbi hüquqşunaslarının, nüfuzlu icimai xadimlərin, bu sahədə fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələrinin cəlb edilməsi məqsədəməvafiqdir.

Qadın hüquqlarının müdafiəsi və gender bərabərliyinin təmin edilməsi. Qadın hüquqlarının müdafiəsi və təbliği, gender bərabərliyinin təmini, qadınların pozulmuş hüquqlarının bərpası sahəsində işlər davam etdirilmiş, qadın hüquqlarının təmini vəzifətini təhlil olunmuş, cari problemlərin həlli və qanunvericilik aktlarının təkmilləşdirilməsi istiqamətində

təkliflər hazırlanmışdır.

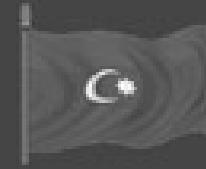
Bəraber səlahiyyətlər əsasında ictimai həyatın bütün sahərində, xüsusilə də qərar qəbuletmə və siyasetin işlənib-hazırlanması işində qadınların tam iştirakı və təşəbbüslerinin artırılması məqsədilə Müvəkkil yerli və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları, qeyri-hökumət təşkilatları kütəvi informasiya vasitələri və icmalarla əməkdaşlıq edir, mövcud problemlərin həlli istiqamətində tədbirlər təşkil edir. Müvəkkilin təkliflərinin böyük eksəriyyətinin də öz əksini tapdıgı Milli Fəaliyyət Proqramında, həmçinin, "Azərbaycan 2020: Gələcəyə Baxış" inkişaf Konsepsiyasında nəzərdə tutulmuş tədbirlər də icra edilməkdədir.

Müvəkkil və aparatın əməkdaşları tərəfindən vətəndaş cəmiyyətinin üzvləri ilə birləşdə bölgələrdə, ucqar rayon və kəndlərdə yaşayış qadınlar üçün gender bərabərliyi, müxtəlif dövlət və ictimai idarəetmə səviyyələrində qərarlar hazırlanmasında və qəbul edilməsində qadınların iştirakının vacibliyi, qərarların qəbul edilməsi sahəsində gender bərabərliyinə nail olmaq üçün konkret səyərərin göstərilməsi, qadınların seçkilərdə fəallığı, qadın sahibkarlığı, məişət zorakılığı, reproduktiv sağlamlıq, insan alveri və erkən nikahlar mövzusunda maarifləndirmə seminar və məşgələlər keçirilmişdir. İntensiv maarifləndirmə işinin nəticəsi olaraq, yüzlərlə qadın öz hüquqları barədə biliklər eldə etmiş, müraciətləri əsasında onlara təmənnəsiz hüquqi yardım göstərilmişdir.

Qeyd edilməlidir ki, qadınların fəallığının artırılması məqsədilə regionlarda treninglərin keçirilməsi, lider qadınların hazırlanması üzrə tədbirlərin təşkil edilməsi ilə yanaşı, qadın sahibkarlara maliyyə və təşkilati dəstəyin verilməsi də vacibdir.

Müvəkkil qadın hüquqlarını özündə ehtiva edən, əsas beynəlxalq sənədlərdən olan və 20 illiyi qeyd olunan Pekin Fəaliyyət Platformasının 12 prioritət istiqaməti üzrə fəaliyyətini davam etdirmişdir. Həmin platformanın müddəalalarına əsasən, hazırlanmış mühazi-rə və çıxışlar, "Gender nəzəriyyəsinə giriş" adlı geniş hecmli vəsaitin, o cümlədən, Bakı Dövlət Universitetinin hüquq və digər fakültələrində eyniadlı fənnin tədrisi gender anlayışının təbliğine, gender nəzəriyyəsinə yeni yanaşmaların formalşamasına, gender münasibətlərinin təkmilləşməsinə və perspektiv inkişafına xidmət etməkdədir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət idarəciliy Akademiyasında, Ədliyyə Akademiyasında, Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasında gender siyaseti üzrə məsul şəxslər və həmkarlar təşkilatlarının fəalları üçün insan hüquqları və gender probleminin müasir aspektləri üzrə məruzələr oxunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Xüsusi narahatlıqla qeyd edilməlidir ki, erkən nikah halları problem olaraq qalmışdır. Bu vəziyyət fiziki, əqli, psixoloji və emosional təsirə malik olmaqla, qızları təhsil almaq imkanlarından məhrum etməklə yanaşı, onların fərdi inkişafını və gələcək imkanlarını məhdudlaşdırır. Erkən hamileliyə və doğuşa səbəb olan belə nikahlar, əksər hallarda, ana və uşaqların sağlamlığı üçün təhlükələr yaradır.

Müvəkkilin fəaliyyətində qadın məhkumların hüquqlarının müdafiəsi də mühüm yer tutmuş, qadınlar üçün nəzərdə tutulmuş cəzaçəkmə müəssisəsinə, müntəzəm olaraq, baxışlar, saxlanılan şəxslərlə görüşlər keçirilmiş, 150-dən çox məhkum qadın fərdi qaydada dinlənilmiş, 52 nəfər öz xahişi ilə təkbətə qəbul edilmiş və müraciətlərinə baxılmışdır.

Zorakılığa səbəb olan halların aradan qaldırılması və ona qarşı mübarizə daim diqqətdə saxlanılmış,

müxtəlif tədbirlər təşkil edilmiş, aparatın əməkdaşları ölkəmizdə qadın hüquqlarına, o cümlədən, mösiş zorakılığına qarşı mübarizəyə həsr olunmuş çoxsaylı yerli və beynəlxalq tədbirlərde iştirak edərək, Müvəkkilin müvafiq sahədə apardığı işlər barədə məlumat vermiş, eyni zaman da, qanunvericiliyin və institutlaşma mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər irəli sürülmüşdür.

Zorakılıq qurbanı olan, sarsıntılar keçirən şəxslərə dəstək veril-

**VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru**

Sizin termik fincanınız var mı?

Almaniyanın "Döyçe Umvelthilve" ekoloji təşkilatı tərəfindən aparılmış hesablamaların nəticələri təşviş doğur. Bu təşkilatın araşdırmasına görə, tekce Almaniyanada hər saatda təqribən 320 min kağız və plastik stekan zibil vedresinə atılır. Bu, il ərzində 3 milyarda yaxın stekanın tullanması deməkdir. Halbuki onların istehsalı üçün 1,5 milyard litr su, 11 min ton plastik kütə, 64 min ton oduncaq və kiçik bir şeherin bütün il ərzində temin edilməsi üçün kifayət edəcək qədər enerji sərf edilir.

Təşkilatda vurğular ki, birdəfəlik qablar istehsalı üçün tekrar xammaldan yalnız qismən istifadə edilir. Bu halda su, enerji, oduncaq və kimyevi maddələr məsrəfi cüzi dərəcədə azaldılıb. Ona görə də "bioloji parçalanmış stekanlar" deyilən qabları əslində ekoloji innovasiya hesab etmək olmaz. Hetta üzvi tullantıların tərkibində də belə qabları ayrıca çeşidləyərək yandırırlar. "Döyçe Umvelthilve" təşkilatında belə hesab edirlər ki, özü ilə aparmaq üçün sıfırıq edilmiş qəhvəni rahat içmək olmaz, çünki onun ekoloji cəhətdən ziyanızı olduğunu söyləmək çətindir. Təşkilatın ekspertləri vətəndaşlara tekrar istifadə üçün nəzərdə tutulan termik fincanlara üstünlük verməyi təklif edirlər.

73 yaşında ana oldu, 82 yaşlı eri infarkt keçirdi!

Hindistanın cənubundakı Andhra Pradeş ştatında 73 yaşında bir qadın sünə mayalanma yolu ilə hamile qalıb və ekiz qız usağı dünyaya gətirib. Bundan sonra onun 82 yaşlı eri infarkt diaqnozu ilə xəstəxanaya çatdırılıb.

BBC telekanalının saytında yer alan məlumatda deyilir ki, hazırda ana və ekizlərin sağlamlıq vəziyyəti yaxşıdır. Qeyd olunub ki, Manqayamma Yaramati adlı qadın və eri həyatları boyu uşaqlar arzusu çəkiblər. Qadının eri Sitarama Rajarao bildirib ki, o, həddindən çox xoşbəxtidir. Onun xəstəxanaya düşməsinin mehz sevincdən olduğu bildirilir. Ahil cütlük ekizlərin dünyaya gelməsini həyatlarının en xoşbəxt anı olduğunu da deyiblər. 2016-ci ilde Hindistanda Daljinder Kaur adlı 70 yaşındaki qadın da süni mayalanma nəticəsində bir uşaq dünyaya gətirib.

*Məktəbli çantası
çəkiyə uyğun olmalıdır*

Canta məktəblilərin hər gün istifadə etdiyi əsas əşyalar dan biridir. Ona görə də məktəbli çantasının seçimine qayğı və diqqətle yanaşılmalıdır. Seçim zamanı yalnız dizayn və fərdi ünstünlükler deyil, həkim tövsiyələrini də nəzəre almaq vacibdir. Ümumiyyətlə bu sahədə müəyyən tibbi normalar var.

AZƏRTAC xəber verir ki, həmin normalara əsasən uşaq öz çekişinin 10-12 faizindən artıq çeki qaldırılmamalı və daşımamalıdır. Uşaqın çekisi 30 kilogramdırsa, onun məktəbli çantası 3,6 kilogramdan artıq olmamalıdır.

Ağır çanta qaldırın və daşıyan məktəblilərin onurğa sütunu böyük təhlükə altında olur. Uşaqın qameti pozulur, nəticədə müxtəlif onurğa əyrilikləri meydana çıxır. Həmcinin belə yüksənmə fəqrələrərəsi disklerin sağlamlığına çox mənfi təsir edir və gələcəkdə onların daha tez dağılmış və yırtıcların əməle gəlməsinə səbəb ola bilər. Uşaqın onurğa sütununun formalşaması və kifayət qədər zəif olması pozuluların əmələgəlmə ehtimalını da artırır. Belə ki, ağır çanta daşıyan məktəblilər əyilməyə məcbur olur. Bu, qeyri-normal duruş səbəbələ uşaqın diafraqması qarnına sıxlıq, nəticədə daxili orqanlarda sıxlıma, gərginlik, eləcə də qan dövrənində pozulmalar əməle gelir. Bundan başqa ağır çanta uşaqlarda travma ehtimalını da artırır. Məsələn, uşaq piləkənlə qalxdıqda tarazlığını saxlaya bilməyib yixila bilər. Düzgün seçilən məktəbli çantası nəinki şagirdin yükünü azaldır, həm də onun sağlamlığını qorumağa kömək edir.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavini:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 **Faks:** 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müellifin mövqeyi üst-üstə düşməye bilər.

Qəzet "Ses" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələrin "Azərbaycan" nəşriyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc, SIA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600**

Ses

Son sahifə

7 sentyabr

Sok iddia: Messi "Barselona" ilə müqaviləni istənilən vaxt poza bilər!

Ispaniyanın "Barselona" komandasının argentinli futbolcusu Lionel Messinin bu klubla bağladığı müqavilənin şartlarına görə, Messi istənilən yay transfer pəncərəsi çərçivəsində bu sazişi pozmaq hüququna malikdir. İspaniyada çıxan "El País" qəzətinin yazdığına görə, klubla Messinin qüvvədə olan müqaviləsi 2021-ci ilə qədər nəzərdə tutulub, ancaq argentinli 32 yaşa çatandan sonra hər mövsümün sonunda (30 iyun) öz gələcəyi haqqında qərar qəbul edə bilər. Bu il iyunun 24-də Messinin 32 yaşı tamam olub.

Bundan əvvəl "Barselona"nın keçmiş oyuncuları Karles Puyol, Havi və Andres İñesta da bu komanda ilə belə müqavilələr imzalayıblar. Messi "Barselona"nın heyətində on dəfə İspaniya çempionu, səkkiz dəfə İspaniya Superkubokunun, altı dəfə İspaniya Kubokunun sahibi, dörd dəfə Çempionlar Liqasının qalibi, üç dəfə UEFA Superkubokunun sahibi və üç dəfə klublar arasında dünya çempionatının qalibi olub. Argentinli beş dəfə "Qızıl top" mükafatına layiq görüllər.

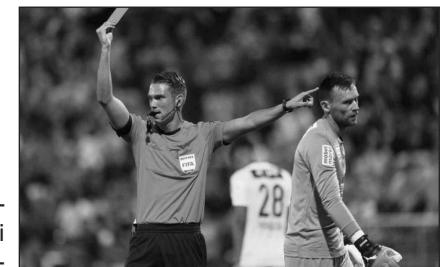

Azərbaycan millisi Rumınıya yığmasına qalib gəlib

Dünən çimərlik futbolu üzrə Azərbaycan milli komandası Avropa Super finalında ilk qələbəsini qazanıb. Belə ki, millimiz Portuqaliyanın Figueira şəhərində Rumınıya yığmasına ilə qarşılaşıb. Görüşdə çimərlik futbolcularımız 2:1 hesabi ilə qalib gəliblər.

Millimiz ilk oyunda Estonia komandasına 3:4 hesabi ilə məğlub olub. Seçməmiz növbəti oyununu sentyabrın 7-də Çexiya komandasına qarşı keçirəcək.

Azərbaycan-Xorvatiya matçının hakimləri açıqlanıb

Futbol üzrə Avropa çempionatının seçmə mərhələsi çərçivəsində keçiriləcək Azərbaycan-Xorvatiya oyunun hakimləri müəyyənləşib. AFFA-nın saytında yer alan məlumatda deyilir ki, "Bakcell Arena"da teşkil olunacaq görüşü İsvəçəredən olan hakimlər briqadası idarə edəcək. Qarşılaşmanın baş hakimi Sandro Şörer olacaq. Ona həmyerililəri Stefan De Almeida və Sladan Yosipoviç kömək edəcəklər. Dördüncü hakim funksiyasını Fedayı San yerinə yetirəcək. Matçın hakim-inspektoru Aleksandru Dyakonu (Rumınıya), UEFA nümayəndəsi isə belaruslu Sergey İliç olacaq. Görüş sentyabrın 9-da saat 20:00-da başlayacaq.

Fateh Terim 4 oyunluq cəzalandırılıb

Türkiyə Futbol Federasiyasının intizam Komitəsi "Qalatasaray"ın baş məşqçisi Fatih Terimi 4 oyunluq cəzalandırıb. 66 yaşlı türkiyəli mütəxəssis ölkə çempionatının 3-cü turunda "Kayserispor"la matçdan sonrakı açıqlaması idman qaydalarına zidd hesab edildiyi üçün bu cəza tətbiq olunub. Fateh Terim Superliqada "Kasımpaşa", "Malatyaspor", "Fenerbahçe" və "Gənclərbirliy" ilə oynularda texniki zonada yer ala bilməyəcək. Mütəxəssis bundan əlavə olaraq 19 min türk lirası məbləğində cərimələnib. "Qalatasaray"ın məşqçisi Ümit Davala da rəqib komandanın azarkeşlərini təhqir etdiyinə görə 3 oyundan cəzalandırılıb və 19 min 500 türk lirası məbləğində cərimə olunub.